

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

17. februar 2016

Indholdsfortegnelse

1. Konkurrenceevnetjek: Økonomisk udvikling og integration af konkurrenceevnen på tværs af alle politikområder 2
Punktet er sat på udveksling af synspunkter
2. Cirkulær økonomi (KOM(2015) 614) 5
Punktet er sat på til politisk drøftelse
3. Stålintustrien: opfølgning på det ekstraordinære konkurrenceevnerådsmøde den 9. november 2015 og Højniveaugruppen for energiintensive industrier den 15. februar 36
Punktet er sat på til udveksling af synspunkter
4. Europæisk semester: Den årlige vækstundersøgelse og implementering af landespecifikke anbefalinger (KOM(2015) 0690, KOM(2015) 0691, KOM(2015) 0692) 41
Punktet er sat på til udveksling af synspunkter
5. Rådskonklusioner om det indre marked 48
Punktet er sat på til vedtagelse

1. Konkurrenceevnetjek: Økonomisk udvikling og integration af konkurrenceevnen på tværs af alle politikområder

Revideret notat. Ændringer markeret med *fed og kursiv*.

1. Resumé

Det nederlandske formandskab vil indlede konkurrenceevnerådsmødet d. 29. februar 2016 med det såkaldte konkurrenceevnetjek. Konkurrenceevnetjekket vil tage form af en drøftelse af den generelle økonomiske udvikling i EU og konkurrenceevnen på tværs af alle politikområder.

Formålet med konkurrenceevnetjekket er dels at skabe en mere åben og spontan debat i Konkurrenceevnerådet og dels at give møderne et mere horisontalt og tværgående præg.

Emnet for drøftelsen oplyses ikke forud for mødet, og der vil ikke være noget skriftligt diskussionsoplæg.

2. Baggrund

Det nederlandske formandskab vil indlede konkurrenceevnerådsmødet d. 29. februar 2016 med det såkaldte konkurrenceevnetjek

Konkurrenceevnetjekket indebærer for det første, at Rådet – på baggrund af en præsentation fra Kommissionen – drøfter den generelle økonomiske udvikling i EU og konkurrenceevnen. Derudover vil ministrene skulle diskutere konkrete sager på tværs af alle politikområder, der ventes at have væsentlige konsekvenser for EU's konkurrenceevne.

Den nye debatform blev indført ved rådsmødet (konkurrenceevne) den 1. oktober 2015 og er generelt blevet godt modtaget af medlemsstaterne.

3. Formål og indhold

Formålet med konkurrenceevnetjekket er dels at skabe en mere åben og spontan debat i Konkurrenceevnerådet og dels at give Konkurrenceevnerådet et mere tværgående indblik i de problemstillinger og sager, der har væsentlig betydning for konkurrenceevnen i EU. Dette kan også give grundlag for bedre koordination på nationalt niveau.

Kommissionen og formandskabet indleder mødet med korte præsentationer om aktuelle mikro- eller makroøkonomiske trends. Emnet for drøftelsen oplyses ikke forud for mødet, og der vil ikke være skriftlige diskussionsop-

læg. Ministrene forventes derfor at reagere på præsentationerne med korte, spontane indlæg.

Det luxembourgske formandskab førte en indikativ liste over aktuelle forslag i Rådet med potentiel effekt på konkurrenceevnen. Det er uvist, om det nederlandske formandskab vil videreføre listen eller foretage ændringer i formatet for konkurrenceevnetjekket.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Konkurrenceevnetjekket medfører ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Konkurrenceevnetjekket har ingen statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Konkurrenceevnetjekket har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen skal ikke sendes i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande har generelt været positive over for introduktionen af den nye debatform. Der er ligeledes generel enighed om, at Konkurrenceevnerådet bør spille en fremtrædende rolle i forhold til at forbedre konkurrenceevnen i EU generelt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i, at Konkurrenceevnerådet bør spille en vigtig rolle i forhold til at fremme EU's indre marked og i forhold til at forbedre konkurrenceevnen i EU generelt.

Regeringen støtter en mere åben og spontan drøftelse af den generelle økonomiske udvikling i EU og konkurrenceevnen på tværs af alle politikområder under hensyntagen til arbejdsfordelingen i Rådet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg den 27. november 2015 forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. november 2015.

2. Cirkulær økonomi (KOM(2015) 614)

Enslydende notat er sendt til Folketingets Europaudvalg vedr. rådsmødet (miljø) den 4. marts 2016.

Revideret notat. Ændringer markeret med **fed og kursiv**.

1. Resumé

Kommissionen vedtog den 2. december 2015 meddelelsen ”Lukning af kredsløbet – en EU handlingsplan om cirkulær økonomi”.

Meddelelsen præsenterer Kommissionens handlingsplan for at fremme en mere cirkulær økonomi i perioden 2015-2019 og er opbygget omkring ”produktens livscyklus”, dvs. hele cirklen ift. produktens værdikæde. Målet med en mere cirkulær økonomi er at få mest mulig værdi ud af ressourcerne i produkterne. Cirklen i den cirkulære økonomi dækker produktion, forbrug, affaldshåndtering og sekundære råmaterialer. Derudover har handlingsplanen fokus på en række prioriterede områder: plast, madspild, kritiske råstoffer, byggeri og nedrivning, biomasse og biobaserede produkter. Endelig indeholder planen et tværgående afsnit med handlinger knyttet til innovation, investeringer m.v. samt et afsluttende afsnit om monitorering. Regeringen støtter op om Kommissionens handlingsplan.

Cirkulær økonomi rummer et betydeligt potentiale for både miljø og erhvervsliv i Europa. Kommissionens handlingsplan og lovgivningspakke til fremme af cirkulær økonomi i EU ses om et vigtigt bidrag til øget konkurrenceevne, ressourceproduktivitet, jobskabelse, forsyningssikkerhed og bæredygtig brug af naturressourcer i Europa.

Handlingsplanen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller miljømæssige konsekvenser for Danmark.

2. Baggrund

Kommissionen har d. 2. december 2015 vedtaget og fremlagt en cirkulær økonomipakke, indeholdende en meddelelse om ”Lukning af kredsløbet – en EU handlingsplan om cirkulær økonomi”, samt forslag til ændringer af 6 affaldsdirektiver.

Kommissionens Cirkulær Økonomipakke, som er udarbejdet i et bredt samarbejde i Kommissionen, erstatter den Cirkulær Økonomipakke, som den forhenværende Kommission fremlagde d. 2. juli 2014, og som den

nuværende Kommission efterfølgende trak tilbage med begrundelse om, at de ville fremsætte en ny, mere ambitiøs og bredere dækkende pakke.

Kommissionens Cirkulær Økonomipakke følger op på EU 2020 strategi-ens flagskibsinitiativ for ressourceeffektivitet, køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og EU's 7. miljøhandlingsprogram.

Køreplanen for et ressourceeffektivt Europa indeholder bl.a. et mål om, at affald skal betragtes som en ressource. Det Europæiske Råd bad i 2012 om en hurtig implementering af køreplanen. I Køreplanen fremgår, at Kommissionen senest i 2014 vil "revidere eksisterende mål om at forebygge, genbruge, genindvinde og genudnytte (affald) og om at undgå deponering for at nå frem til en økonomi, der er baseret på genbrug og genindvinning, og hvor restaffaldet er tæt på nul".

Med afsæt i bl.a. køreplanen vedtog Rådet og Europa-Parlamentet det 7. miljøhandlingsprogram i november 2013. Programmet opstiller en række mål og aktiviteter, herunder for en mere cirkulær økonomi. Miljøhandlingsprogrammet indeholder målsætninger om, at den nugældende produkt- og affaldslovgivning skal revideres mhp. at gennemføre disse mål. Dette omfatter revision af hovedmålene i de relevante affaldsdirektiver, under inddragelse af køreplanen til et ressourceeffektivt Europa mhp. at opnå en cirkulær økonomi, samt at hindringer på det indre marked for miljøvenlige genanvendelsesaktiviteter i Unionen fjernes. Programmet lægger ligeledes op til en gennemgang af produktlovgivningen med to overordnede formål. Dels med sigte på at forbedre produkters miljøpræstationer og ressourceeffektivitet gennem hele deres livscyklus. Dels at fremme forbrugerefterspørgslen på miljømæssigt bæredygtige produkter og tjenesteydelser gennem politikker, der fremmer disses tilgængelighed, økonomiske overkommelighed, funktionalitet og attraktivitet.

Den tidligere Cirkulær Økonomi pakke, som den afgående Kommission fremlagde 2. juli 2014 og som den nuværende Kommission trak tilbage, indeholdt som den nu fremlagte pakke en meddelelse om cirkulær økonomi og forslag til revision af en række affaldsdirektiver. Derudover indeholdt pakken en meddelelse med en grøn handlingsplan for SMV'er og en meddelelse om ressourceeffektivitetsmuligheder i bygningssektoren.

Den 28. oktober 2014 vedtog Rådet rådskonklusioner om ressourceeffektivitet. Rådet fastslår herunder, at bæredygtig forvaltning af naturressourcer, samt en mere cirkulær økonomi er vigtig for bæredygtigheden af EU's fremtidige økonomi. Rådet opfordrer endvidere til, at der vedtages et overordnet ikke bindende EU mål om ressourceproduktivitet. Rådet understreger endvidere, at EU og medlemsstaterne skal arbejde sammen for at fremme investeringerne i en Cirkulær økonomi og arbejde for at

fjerne lovgivningsmæssige og markedsmæssige barrierer for en cirkulær økonomi.

Cirkulær Økonomipakken blev præsenteret under punktet *Eventuelt* til rådsmødet i december 2015. Det nederlandske formandskab har sat handlingsplanen på til politisk drøftelse i Konkurrencerådet d. 29. februar 2016 og på miljørådsmødet d. 4. marts 2016. Rådskonklusioner om handlingsplanen forventes vedtaget på miljørådsmødet d. 20. juni 2016.

3. **Formål og indhold**

Meddelelsen "*Lukning af kredsløbet – en EU handlingsplan om cirkulær økonomi*" indgår som en del af Kommissionens samlede pakke om cirkulær økonomi, der blev fremsendt den 2. december 2015 fra Kommissionen til Rådet.

Kommissionens Cirkulær økonomi pakke indeholder udover handlingsplanen om cirkulær økonomi også forslag til ændringer i seks forskellige affaldsdirektiver, herunder ændringer i specifikke mål på affaldsområdet. Forslag til direktivændringerne er behandlet i selvstændige grundnotater, hvortil der henvises.

I det følgende redegøres alene for meddelelsen "*Lukning af kredsløbet – en EU handlingsplan om cirkulær økonomi*".

Målet med handlingsplanen er at etablere et konkret og ambitiøst program med handlinger, som kan understøtte omstillingen til en cirkulær økonomi. Udgangspunktet for handlingsplanen er, at cirkulær økonomi kan bidrage til en stærkere EU økonomi og konkurrenceevne via nye forretningsmuligheder og nye innovative måder at producere og forbruge på og give miljøgevinster.

Målet med en cirkulær økonomi er at bevare og vedligeholde produkters, materialers og ressourcers værdi i økonomien så lang tid som muligt, samtidig med at affaldsmængderne minimeres.

Denne omstilling kan hjælpe til at bevare ressourcer, reducere de negative miljøpåvirkninger forbundet med udvindingen heraf, forbedre forsynings-sikkerheden og gøre samfundet mere robust overfor svingende råstof priser.

Cirkulær økonomi pakken er opbygget omkring "produkters livscyklus" dvs. hele cirklen i forhold til produkters værdikæde. Initiativerne i pakken understøtter hvert trin i værdikæden fra produktion til forbrug, reparation og genfremstilling, affaldshåndtering og sekundære råmaterialer, som kan

tilbageføres i økonomien. Derudover har planen fokus på en række prioriterede områder: plast, madspild, kritiske råstoffer, byggeri og nedrivning, biomasse og biobaserede produkter. Endvidere fremgår det af handlingsplanen, at Kommissionen vil fremsætte lovgivningsmæssige forslag vedrørende gødning og genbrug af vand.

Endelig indeholder planen et tværgående afsnit om integration af cirkulær økonomi i Kommissionens politik på andre områder, herunder med handlinger knyttet til innovations- og investeringspolitikken, samt et afsluttende afsnit om monitorering af fremdrift ift. cirkulær økonomi i EU.

Nedenfor beskrives indholdet i hovedelementerne i handlingsplanen.

A. Produktion (Produktdesign og produktionsprocesser)

Produktdesign

Kommissionen understreger, at produktdesign er centralt ift. at understøtte en optimal udnyttelse af ressourcerne i produkterne, således at de har en længere levetid, kan repareres, genbruges og til sidst genanvendes. De eksisterende markedssignaler er ikke tilstrækkelige til, at produkter designes, så de fremmer en cirkulær økonomi. Kommissionen finder det derfor essentielt, at der opstilles incitamenter til at fremme bedre produktdesign.

Det skal ske gennem 1) eco-design direktivets arbejdsprogram for 2015-2017, hvor Kommissionen vil uddybe, hvordan gennemførelsen af krav til produkternes holdbarhed, reparation, opgradering og genanvendelse kan realiseres, ligesom Kommissionen i snarlig fremtid vil foreslå eco-design krav ift. digitale skærme, 2) at Kommissionen vil undersøge mulighederne for en mere sammenhængende produktpolitik på EU niveau ift. de forskellige reguleringers bidrag til en cirkulær økonomi og 3) forslaget til ændret affaldslovgivning som bl.a. skaber økonomiske incitamenter til bedre produkt design gennem brug af udvidet producentansvar.

Produktionsprocesser

Kommissionen understreger, at uanset, hvor smart produkter designes, så vil produktionsprocesserne også være centrale for en mere resourceeffektiv økonomi. Råmaterialer indvundet i naturen og via primærproduktionen, herunder fornybare råmaterialer, spiller en vigtig rolle i økonomien. Kommissionen vil derfor fremme bæredygtig indvinding og produktion af råmaterialer globalt, fx. gennem dialog, partnerskaber, udviklingspolitik og handel. Kommissionen understreger, at industrien har en særlig rolle at spille ift. at tage specifikke skridt mod bæredygtig råvareproduktion og samarbejde på tværs af værdikæderne.

Kommissionen ønsker at fremme mere ressourceeffektive produktionsprocesser ved 1) at fremme bedste praksis i de forskellige brancher igennem indarbejdelse af bedste ressourceeffektivitetspraksis og bedste praksis ift. affaldshåndtering i referencedokumenter (BREF) til ”best available techniques” (BATs), og ved udarbejdelse af vejledning og fremme ”best practice” ift. håndtering af mineaffald, samt 2) at præcisere definitionen af bi-produkter i forslag til ændret affaldslovgivning for at fremme industrielle symbioser og sikre ens rammer på tværs af EU.

Herudover nævnes støtte til Små og Mellemstore Virksomheder i at producere ressourceeffektivt ved etablering af et ”European Ressource Efficiency Excellence Centre”. Ligeledes skal der udvikles en forbedret vidensbase og støtte til små og mellemstore virksomheder med henblik på substitution af problematiske kemikalier, samt fremme af genfremstillingsprocesser (remanufakturering) til andre sektorer end inden for produktion af køretøjer og industrimaskiner og endelig fremme af EMAS og ETV ordningerne.

B. Forbrug

Kommissionen understreger, at beslutningerne fra millioner af forbrugere kan fremme eller begrænse overgangen til en cirkulær økonomi. Forbrugernes beslutninger er afhængige af den information, som de modtager, prissignalerne, og de lovgivningsmæssige rammer. Forbrugernes udsættes ifølge Kommissionen for forvirrende information og finder det vanskeligt at adskille forskellige kategorier af produkter og have tillid til den information som gives. Grønne anprisninger på produkter lever ikke altid op til pålidelighed, præcision eller klarhed. Kommissionen er på den baggrund i gang med at teste det såkaldte ”produkt miljømæssigt fodaftryk” system. Kommissionen anfører også, at priser er centrale for beslutninger både i værdikæden og for forbrugerne. Medlemsstaterne anbefales derfor at bruge incitamenter og økonomiske instrumenter, herunder skatter, som sikrer, at priser på produkter i højere grad reflekterer de miljømæssige omkostninger. Garantiperioder, genbrug og reparation af produkter er ifølge Kommissionen også centrale elementer ift. forbrugernes valg og er centrale ift. overgangen til en cirkulær økonomi.

Kommissionen anfører også, at innovative former for forbrug kan være relevant, herunder deleøkonomi, forbrug af services i stedet for produkter, samt brug af IT platforme mv. Kommissionen støtter sådanne initiativer under Horizon 2020 og regionalpolitikken. Kommissionen har i dets strategi for det indre marked endvidere annonceret, at man vil udvikle en europæisk dagsorden for deleøkonomi.

Kommissionen anfører endvidere, at offentlige indkøb kan være en central drivkraft for cirkulær økonomi, idet offentlige udgifter udgør ca. 20 % af EU's økonomi. Kommissionen vil udvikle kriterier for offentligt indkøb, som understøtter en cirkulær økonomi, og den vil fremme udbredelsen af grønne offentlige indkøb i al almindelighed. Kommissionen vil endvidere selv gå foran ift. at anvende offentlige indkøb til at fremme en cirkulær økonomi.

Kommissionen vil ifølge handlingsplanen særligt 1) overveje muligheden for krav til holdbarhed, adgang til information om reparation og adgang til reservedele i arbejdet med eco-design samt indarbejdelse af information om holdbarhed i energimærkning, 2) fremme bedre håndhævelse af garantiperioder og indsats mod "green claims", 3) udvikle et uafhængigt testsystem i forhold til mulig planlagt forældelse af produkter, 4) i forslaget til ændret affaldslovgivning skabe incitament til direkte genbrug, og 5) fremme cirkulær økonomi gennem offentlige indkøb ved at integrere "cirkulær økonomi krav" i EU's kriterier for offentlige grønne indkøb, fremme offentlige grønne indkøb generelt, og ved at Kommissionen går foran i forhold til egne indkøb.

Herudover nævnes i bilag til handlingsplan, at Kommissionen vil undersøge, hvordan EU miljømærket Blomsten i højere grad kan understøtte cirkulær økonomi.

C. Affaldshåndtering

Kommissionen understreger, at affaldshåndtering spiller en central rolle for den cirkulære økonomi ved at omsætte affaldshierarkiet til praksis. Kommissionen ønsker at mindske deponi samt øge genbrug og genanvendelse, så ressourcerne kan indgå i kredsløbet i en cirkulær økonomi.

Kommissionen foreslår forenkling af definitioner og beregningsmetoder. Kommissionen anfører, at højere genanvendelsesniveauer ofte er begrænset af den administrative kapacitet, mangel på investeringer i indsamling og genanvendelsesinfrastruktur, mangelfuld brug af økonomiske instrumenter (fx afgifter på deponering og pay-as-you-throw schemes) og overkapacitet til at behandle blandede fraktioner af affald. Kommissionen anfører, at de retslige initiativer Kommissionen tager, vil adressere disse udfordringer. Kommissionen vil endvidere sikre bedre teknisk støtte til medlemslandene, samt have fokus på bedre implementering af affaldsreguleringen, sammenhæng mellem affaldsregulering og cirkulær økonomi.

Kommissionen vil endvidere sikre at regionalfondsmidler til affaldsprojekter understøtter genanvendelsesmålene via investeringer i f.eks. genanvendelsesanlæg.

Kommissionen anfører endvidere, at afbrænding vil være at foretrække frem for deponering, når affald ikke kan forebygges eller genanvendes. Kommissionen vil under hensyn til affaldshierarkiet vedtage et 'affald til energi' initiativ under energiunionen. Samtidig vil der være fokus på at forebygge overkapacitet af affaldsforbrænding, så dette ikke kommer til at medføre mindre genanvendelse.

Kommissionen fokuserer i handlingsplanen særligt på 1) langsigtede mål for genanvendelse af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder, emballageaffald og for reduktion af deponering, 2) mulighed for øget brug af økonomiske instrumenter, 3) krav til udvidet producentansvarsordninger der indebærer minimumsbetingelser, øget gennemsigtighed og øget administrativ effektivitet, 4) simplificering og harmonisering af beregningsmetoder.

For en konkret gennemgang af initiativerne ift. affald, deponering og emballage henvises til separate rammenotater for de enkelte direktiver under punkt 2 i indeværende samlenotat.

D. Fra affald til ressource: Fremme af markedet for sekundære råmaterialer

Kommissionen anfører, at sekundære råmaterialer i øjeblikket med få undtagelser, kun udgør en lille andel af de materialer, som anvendes af den europæiske industri. Affaldshåndtering er centralt ift. at fremme kvantiteten og kvaliteten af sekundære råmaterialer. Kommissionen vil analysere de barrierer, der er ift. sekundære råmaterialer. En af barriererne er usikkerhed om kvaliteten af sekundære råmaterialer pga. fraværet af generelle EU standarder herfor. Kommissionen vil derfor igangsætte et arbejde mhp. at udvikle standarder. Endvidere vil det reviderede forslag vedr. affaldsrammedirektivet etablere mere harmoniserede regler for, hvornår råmaterialer ikke længere skal opfattes som affald.

Kommissionen anfører endvidere, at recirkulerede næringsstoffer er en distinkt kategori af sekundære råmaterialer, hvor der er behov for kvalitetsstandarder. Endvidere er brugen af behandlet spildevand et område, hvor der er behov for en indsats. Kommissionen anfører også, at fremme af giftfrie materialestrømme vil gavne genanvendelsen og forbedre brugen af sekundære råstoffer og at der er behov for at se nærmere på sammenhængen mellem EU's kemikalielovgivning og cirkulær økonomi. Kommissionen anfører endvidere, at den vil analysere barrierer for handel på tværs af grænserne.

Kommissionen anfører, at efterspørgslen efter sekundære råmaterialer er central. På nogle områder er der allerede stor efterspørgsel (papir og metal), mens der er behov for udvikling af efterspørgslen på andre.

Kommissionen fokuserer i handlingsplanen særligt på 1) lanceringen af et arbejde i Kommissionen mhp. at udvikle kvalitetsstandarder for sekundære råmaterialer, 2) at Kommissionen vil foreslå ny regulering om gødning både ift. organisk og affaldsbaseret gødning i det indre marked, samt støtte bio-næringsstoffer i en cirkulær økonomi, 3) at Kommissionen vil analysere og foreslå muligheder ift. sammenhængen mellem reguleringen af kemikalier, produkter og affald, under opretholdelse af et højt beskyttelsesniveau for sundhed og miljø, herunder undersøge hvordan skadelige kemikalier kan spores i produkterne, og 4) at Kommissionen vil videreudvikle det netop lancerede ”Raw materials Information System”, samt støtte forskning i EU i materialestrømme.

E. Prioriterede områder

Plast: Kommissionen anfører, at forøget genanvendelse af plastik er vigtigt ift. overgangen til en cirkulær økonomi, idet kun en mindre del af indsamlet plastik i dag genanvendes, og store mængder plastik ender i havområderne. At reducere mængden af plastik i havområderne er et delmål blandt de globale bæredygtighedsmål. Kommissionen angiver, at den vil udarbejde en strategi for plast i en cirkulær økonomi, der har fokus på emner som genanvendelighed, bionedbrydelighed, forekomst af problematiske stoffer, samt plastaffald i havet. Der foreslås et nyt mål for genanvendelse af plastemballage i emballagedirektivet.

Madspild: Kommissionen angiver, at madspild er et tiltagende problem i Europa. Kommissionen ønsker at støtte op om det globale bæredygtighedsmål for madspild og vil gennemføre en række initiativer. Kommissionen foreslår, at der udvikles en fælles EU-metode til at måle madspild, og at der defineres indikatorer. Endvidere tydeliggøres EU regler i forhold til affald, fødevarer og foder samt muligheder for at donere mad til velgørenhed. Endelig undersøges mulighederne for at forbedre datomærkning især ”best before” mærkningen.

Kritiske råstoffer: Kommissionen angiver, at kritiske råstoffer er af stor økonomisk betydning for EU, og at adgangen til disse er sårbare overfor eksterne forandringer. De kritiske råstoffer er ofte til stede i elektronik. I øjeblikket foregår der en meget lille genanvendelse af disse råstoffer. Kommissionen foreslår at sætte fokus på genanvendelse af kritiske råstoffer bl.a. gennem forslag til ændring af affaldslovgivningen via ændringer i direktiverne om elektronikaffald (WEEE), udtjente køretøjer (ELV) og batterier.

Bygge- og anlægsaffald: Kommissionen anfører, at bygge- og anlægsaffald udgør en af de største kilder til affald i Europa, og at en stor del af materialerne er genanvendelige. Bygninger er centrale, idet de har et betydeligt miljømæssigt aftryk. Kommissionen vil tage en række initiativer ift. at fremme øget genanvendelse via demonstrationsprojekter og vejledninger og udvikle indikatorer for at vurdere den miljømæssige performance gennem en bygnings livscyklus.

Biomasse og biobaserede produkter: Kommissionen anfører, at biobaserede produkter er vigtige i den cirkulære økonomi. Biobaserede materialer (herunder tømmer, afgrøder og fibre) kan anvendes til en lang række produkter og udgør et alternativ til fossile materialer. Biobaserede produkter har en række fordele ift. genanvendelse, bionedbrydelighed og komposterbarhed. Kommissionen angiver, at en kaskadeudnyttelse af ressourcer skal fremmes, hvor det er muligt. Biobaserede produkter, som fx tømmer kan benyttes på mange måder og genbrug og genanvendelse kan finde sted mange gange. Nationale initiativer som fx udvidet producentansvar eller foranstaltninger til træemballage eller separat indsamling af træ kan have en positiv betydning. Kommissionen vil arbejde for at identificere og dele de bedste erfaringer inden for sektoren og fremme innovation. Det reviderede forslag til emballagedirektivet indeholder et bindende EU mål for genanvendelse af træemballage og forslag til affaldsrammedirektivet indeholder en bestemmelse om at sikre separat indsamling af bio-affald. Kommissionen vil fremme synergier ift. cirkulær økonomi, når Kommissionen vurderer bæredygtigheden af bioenergi under Energiunionen. Kommissionen vil overveje at opdatere den gældende Bioøkonomistrategi fra 2012 med henblik på at bidrage til en mere cirkulær økonomi.

F. Innovation, investeringer og andre tværgående områder

Kommissionen anfører, at omstillingen til cirkulær økonomi er en systemisk forandring, og at innovation derfor spiller en afgørende rolle. Der er behov for nye teknologier, processer, nye tjenesteydelser og nye forretningsmodeller. Målet er at indarbejde cirkulær økonomi i EU's politik på andre ressortområder, herunder særligt indenfor innovations- og investeringspolitikken. Det vil bl.a. ske ved at indarbejde cirkulær økonomi i de finansieringsmekanismer som findes i EU. Kommissionen har afsat 650 mio. euro til at udvikle cirkulær økonomi via Kommissionens forskningsprogram, Horizon 2020, og vil gennemføre pilotprojekter, der skal hjælpe iværksættere med at overvinde reguleringsmæssige barrierer.

Økonomiske ressourcer fra den private sektor skal også orienteres mod muligheder indenfor cirkulær økonomi. For den finansielle sektor kan sådanne projekter afvige markant fra 'business as usual'. Den europæiske

fond for strategiske investeringer (EFSD) er et instrument, som kan bringes i anvendelse. Sammen med den europæiske investeringsbank vil Kommissionen understøtte investeringer i cirkulær økonomi.

G. Monitorering af fremskridt i cirkulær økonomi

Kommissionen anfører, at det er vigtigt med et sæt pålidelige indikatorer for at kunne måle fremskridt ift. at opnå en cirkulær økonomi.

Målet er at kunne følge fremdriften i cirkulær økonomi for at kunne vurdere effekten og udviklingen. Kommissionen vil i tæt samarbejde med EEA og medlemslandene etablere et indikatorsæt, som kan udgøre en monitoreringsramme for cirkulær økonomi. Indikatorsættet vil bygge på relevante eksisterende indikatorer, herunder fra Kommissionens Resource Efficiency Scoreboard og Raw Material Scoreboard.

Indikatorsættet vil blive publiceret i tæt sammenhæng med Kommissionens afrapportering ift. de globale mål for bæredygtig udvikling og vil inkludere en ny indikator for madspild samt indikatorer for forsyningssikkerhed for centrale råmaterialer, reparation og genbrug, affaldsdannelse, affaldsforvaltning, handel med sekundære råmaterialer i EU og med ikke-EU lande, og brugen af genanvendte materialer i produkter.

Kommissionen vil afrapportere om fremskridtet for implementeringen af handlingsplanen 5 år efter dens vedtagelse.

H. Konklusion

Kommissionen inviterer Europa Parlamentet og Rådet til at endossere handlingsplanen og til aktivt at deltage i dens implementering i tæt samarbejde med relevante interessenter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke forholdt sig til meddelelsen og har ikke behandlet Cirkulær Økonomi pakken efter dens vedtagelse 2. december 2015. Europa-Parlamentet kom dog på eget initiativ d. 9. juli 2015 med en rapport om Cirkulær Økonomi, hvor parlamentet fokuserede på:

Indikatorer og mål: Europa-Parlamentet ønsker et sæt robuste indikatorer, der kan anvendes som grundlag for fastsættelse af robuste mål. Europa-Parlamentet ønsker bl.a. et mål for ressourceproduktivitet på 30 procent frem mod 2030 samt et bindende mål for affaldsreduktion.

Produkter og eco-design: Europa-Parlamentet ønsker bl.a. en udvidelse og modernisering af eco-designdirektivet, således at direktivet udvides til også at omfatte ikke energirelaterede produkter og således at ressourceeffektivitetskrav indarbejdes som bindende krav under direktivet. Europa Parlamentet ønsker endvidere udvidelse af producentansvar, en styrkelse af udfasningen af skadelige kemiske stoffer i relation til Reach- og Weee-direktiverne, samt en overvågning af, hvorvidt produkter produceret såvel i som uden for Europa lever op til kravene.

Udfasning af affald: Europa-Parlamentet ønsker bl.a. bindende mål for 2025 for affaldsreduktion ift. kommunalt, industrielt og kommercielt affald. Parlamentet ønsker et genanvendelsesmål i 2030 på 70 procent for kommunalt affald og 80 % for emballageaffald, en betydelig begrænsning af forbrænding af affald, en bindende udfasning af deponering, mv. Målene skal bygge på solide afrapporteringsmetoder. Parlamentet ønsker en streng begrænsning af forbrænding i 2020, så det alene anvendes på ikke genanvendelige og ikke bio nedbrydelige former for affald. Parlamentet ønsker en bindende indfasning af reduktion af deponering (2020, 2025, 2030), som leder frem til et forbud mod deponering, undtaget for farligt affald og 'residual waste'. Parlamentet opfordrer medlemsstaterne til at indføre afgifter på deponering og forbrænding. Europa-Parlamentet ønsker, at Kommissionen foreslår det samme mål for alle medlemslande for ikke at underminere det indre marked. Parlamentet opfordrer endvidere Kommissionen til at sikre, at alle lande implementerer affaldsloven effektivt.

Bæredygtige bygninger: Europa-Parlamentet ønsker, at Kommissionen fokuserer på bygningers ressourceeffektivitet og udvikler en langsigtet strategi for bygninger. Parlamentet ønsker endvidere, at det undersøges om direktivet om industrielle emissioner kan anvendes ift. bygningsområdet, mv.

Sekundære råmaterialer: Europa-Parlamentet ønsker, at der udvikles virkemidler, der kan understøtte en langsigtet politisk ramme som fremmer brugen af sekundære råmaterialer, herunder også ved at fremme industriel symbiose.

Øvrige virkemidler: Europa-Parlamentet opfordrer Kommissionen til at undersøge andre virkemidler, herunder fx på skatteområdet, ift. finansiering, mv. Europa-Parlamentet opfordrer endvidere Kommissionen til at etablere et permanent rådgivende organ bl.a. med deltagelse af virksomheder og organisationer.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Der henvises til grundnotat for affaldsdirektivændringerne for så vidt angår affaldsreguleringen.

7. Konsekvenser

Cirkulær økonomi rummer et betydeligt potentiale for både miljø og erhvervsliv i Europa.

Kommissionens handlingsplan og lovgivningspakke til fremme af cirkulær økonomi i EU kan således være et vigtigt bidrag til øget konkurrenceevne, ressourceproduktivitet, jobskabelse, forsyningssikkerhed og bæredygtig brug af naturressourcer i Europa.

Kommissionen vurderer, at en fuld overgang til cirkulær økonomi både kan bidrage med miljømæssige og økonomiske fordele. Kommissionens teoretiske vurdering af en fuld overgang til cirkulær økonomi indebærer, at EUs virksomheder vil kunne spare 600 milliarder euro, svarende til 8 % af deres årlige omsætning via tiltag inden for bedre produktdesign, affaldsforebyggelse og genbrug. Der vil være mulighed for at skabe 580.000 jobs, samt at opnå en reduktion i EUs CO₂ udledninger på 450 millioner tons pr. år. Kommissionen vurderer endvidere, at dette vil kunne bidrage til jobskabelsen, således at der i 2030 er skabt mere end 170.000 direkte jobs. Forbrugerne vil spare penge, når de får adgang til produkter, der er mere holdbare, bæredygtige og med et mindre indhold af problematiske kemikalier. Der kan også opnås en reduktion i drivhusgasudledninger på mere end 500 millioner ton mellem 2015 og 2035. Dette vil ske direkte ved at minimere udledningen fra affaldsdeponering og indirekte ved at bruge ressourcerne flere gange.

Kommissionens forslag til handlingsplan har i sig selv ikke økonomiske konsekvenser. Kommissionen har derfor ikke foretaget en vurdering af den fremlagte Cirkulær Økonomi handlingsplanens konsekvenser. Hovedparten af initiativerne i handlingsplanen er formuleret som overordnede hensigtserklæringer, hvorfor det ifølge Kommissionen ikke er muligt at udarbejde præcise konsekvensanalyser af disse.

Det forventes dog, at størstedelen af de konkrete initiativer, der følger op på handlingsplanen, vil medføre væsentlige statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Initiativernes statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, erhvervsadministrative og samfundsøkonomiske konsekvenser vil løbende blive vurderet i takt med, at de fremlægges af Kommissionen.

8. Høring

Den samlede pakke om cirkulær økonomi blev den 2. december 2015 udsendt i almindelig høring til en bred kreds af interessenter. Der er modtaget i alt 29 høringssvar.

Generelt

Handlingsplanen hilses generelt velkommen af Dansk Industri (DI), Dansk Erhverv (DE), Affalds – og Ressourceindustrien (ARI), Landbrug & Fødevarer (L&F), Region Midtjylland (RMI), Danske Revisorer, 3F Transportgruppen, Foreningen af producenter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Dansk Retursystem (DRS), Biorefining Alliance (BA), Genindvindingsindustrien (GI), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Det Økologiske Råd (DØR), Københavns Kommune (KK), European Recycling Platform (ERF), Den frivillige aftale om WEEE (DFAW), Plastindustrien (PI), KL (Kommunernes Landsforening), Forbrugerrådet TÆNK (FRT), Dansk Affaldsforening (DAF) og Elretur (ER).

DE, FEHA, GI, ERF, DFAW mener, at markedet er den centrale faktor ift. ressourceproduktivitet og cirkulær økonomi, og at omstillingen skal være markedsdrevet med fokus på økonomi og konkurrenceevne. DI mener, at cirkulær økonomi bedst fremmes ved en klar og sammenhængende lovgivning på EU-niveau, og at lovkrav alene skal vedrøre forhold, som markedet ikke kan regulere selv. ARI påpeger, at selvom Kommissionens fokus på frivillig brancheindsats er at ønske, så er det tvivlsomt om dette vil medføre en hurtig nok omstilling til cirkulær økonomi.

DI, GI, ARI mener, at EU bør sætte fokus på implementering og håndhævelse af eksisterende lovgivning, og fjernelse af uhensigtsmæssige barrierer.

DRS ser styrken i handlingsplanen i, at fokus er på hele produktkæden, hvilket påpeges som vigtigt for at sikre en langsigtet og reel cirkulær økonomi. RMI finder det positivt, at initiativerne rammer på flere niveauer, og mener bl.a. at udnyttelse af biprodukter, tilskyndelse til markedsføring af miljøvenlige produkter og genanvendelsesordninger er vigtige skridt.

L&F understreger, at handlingsplanen bærer præg af et affaldsfokus, og at det er en svaghed, at potentialerne i erhvervet og bioøkonomien ikke står stærkere. Det påpeges, at der i høj grad er brug for samarbejde på tværs af myndigheder, og at den komplekse regulering af fødevarevirksomheder i sig selv er en barriere, samt at biproduktforordningen er helt central, når der skal identificeres regelbarrierer for cirkulær økonomi i landbrugs- og fødevaresektoren.

Produktion

Produktdesign

DI støtter en gennemgang af produktreguleringen på EU niveau, således at der skabes sammenhæng mellem de forskellige lovgivningskrav, samt opfordrer til, at der ses på sammenhængen over hele produktets livscyklus fra produktdesign til genanvendelse og affaldsfasen, da EU's produktregulering bør balancere beskyttelse af miljø og sundhed og virksomheders gode muligheder for at udvikle konkurrencedygtige produkter. GI nævner vigtigheden af et øget samspil mellem EU's affalds- og kemikalielovgivning samt produktpolitik (eco-design), således at farlige stoffer begrænses allerede i produktdesignfasen.

DI mener, at eco-designdirektivet er et godt redskab til at fremme cirkulær økonomi, da det ligestiller varer produceret inden for og uden for EU. DI mener, at direktivets fulde potentiale med fordel kan udnyttes til at fastsætte miljøkrav, dér hvor det efter en livscyklus-screening giver mening, og dér hvor der reelt kan reguleres uden at hindre innovation og ny produktudvikling. I udviklingen af eco-design lovgivning og standarder bør hele leverandørkæden inddrages på tværs. DI og DFAW lægger vægt på udviklingen af horisontale krav til bredere produktgrupper, bl.a. nævnes information om indhold i materialer og farlige stoffer, let adskillelighed og let tilgængelighed til materialer, samt reducere af blandingsprodukter.

DE støtter, at muligheden for at skabe bedre produktdesign for elektriske og elektroniske produkter vurderes og anbefaler, at internationale producenter af fx køleskabe og komfurer inddrages. DAF finder det helt afgørende, at andre produkter end energirelaterede produkter omfattes af eco-designdirektivet, og anfører, at det er væsentligt med en tidsmæssig sammenhæng mellem eco-designdirektivet, rene materialestrømme, samt de forhøjede genanvendelsesmålsætninger.

FRT støtter tiltagene ift. produktdesign, men kritiserer, at arbejdsplanen for eco-designdirektivet ikke er offentliggjort endnu.

Miljømærkning Danmark understreger, at cirkulær økonomi allerede er integreret i miljømærkerne, da disse anvender et helhedsperspektiv og der opstilles miljøkrav, som påvirker alle faser af produkters livscyklus (produktvalg, reparation, fornybare råvarer, genanvendelse af råmaterialer, minimering af skadelig kemi), hvorfor erfaringer fra miljømærkearbejdet bør medtages når cirkulær økonomi skal styrkes i ecodesign-direktivet, samt i forhold til at understøtte små- og mellemstore virksomheder.

FEHA understreger i forhold til produkters holdbarhed, at problemstillingen er forskellig fra produktgruppe til produktgruppe, og at hårde hvidevarer har en lang levetid i gennemsnit 13 år, hvorfor det oftest ud fra energi- og sundhedsmæssige hensyn er bedre med udskiftning til et nyt produkt. FEHA, ERP, DFAW, ER er med henvisning til ”Den frivillige aftale om WEEE” særdeles skeptisk over for anvendelsen af differentierede afgifter i forhold til WEEE, da administrationsudgifterne hertil langt vil overstige en eventuel gevinst.

DE understreger, at det bør være frivilligt om en virksomhed kan se en forretningsidé i at oprette en reparationsservice, og at bedre produktdesign og mere adskillelige produkter ikke må medføre forøget risiko for forbrugeren.

DI understreger, at indførelse af udvidet producentansvar med henblik på opnåelse af bedre produktdesign kun bør indføres i EU, hvis det reelt giver et incitament til producent og forbruger ift. at vælge de mest miljørigtige produkter. I implementeringen bør der være klart fokus på interessenternes rollefordeling og skarpe grænser for ejerskab. DI, DN og DØR understreger, at det er vigtigt, at incitamentet til ændring af produktdesign hos producenter skabes og bevares. DRS finder det glædeligt, at et udvidet producentansvar fremhæves som et centralt element i en effektiv affaldshåndtering.

Københavns Kommune (KK) opfordrer Kommissionen til at overveje flere initiativer til understøttelse af cirkulær økonomi, samt at sikre at initiativer i produktionsfasen ikke skaber problemer med genbrug, reparation og ”refurbishment” m.v. KK mener, at der bør sættes på muligheder for opgradering af elektroniske produkter. KK og KL fremhæver særligt initiativer til fremme af ”design for recycling”.

FEHA generelt advarer mod detailstyring og formulering af produktspecifikke krav i forhold til innovation og produktudvikling. DE advarer mod detailstyring uden omtanke for miljø-, markedspotentialer og det globale marked, samt påpeger, at indførelse af specifikke europæiske produktregler kan bremse innovation og hæmme konkurrenceevnen for europæiske virksomheder.

Produktionsprocesser

L&F mener, at BREF dokumenterne ikke er det bedste værktøj til at fremme ”bedste praksis”, men mener, at BREF kan understøtte sammenhængen til en cirkulær strategi ved at lade principperne om cirkulær økonomi indgå i den cross media vurdering, som er en del af BAT teknologierne. GI foreslår, at der laves en harmoniseret definition af de forskellige affaldsstrømme via en opdatering af eksisterende BAT og BREF retningslinjer for affaldshåndtering, hvilket vil sikre mere ens standarder på tværs af EU. GI anfører, at Kommissionens vejledning så vidt muligt bør sikre, at genanvendelige materialer adskilles så effektivt som muligt fra ikke-genanvendeligt materiale, samt anvise, hvordan ikke-genanvendeligt materiale håndteres gennem eksempelvis BAT retningslinjer for forbrændings- og sorteringsanlæg.

DI og ARI er principielt imod benyttelse af BREF/BAT til ressourceoptimering, da IE-direktivet skal holdes til sit oprindelige formål nemlig håndtering af emissioner fra produktionsstedet.

L&F foreslår, at landbrugs-miljøteknologierne bliver omfattet af EU ETV pilotprogrammet. Danske Havne opfordrer til, at der udarbejdes yderligere BREF-dokumenter i forhold til bedste praksis for modtagelse og håndtering af farligt affald.

DI støtter ensartede regler for biprodukter.

AU understreger, at der bør indføres dokumentationskrav til grønne virksomheder og industrier i forhold til miljø- og klimatiltag.

DI mener, at EMAS har udfyldt sit formål, og at der ikke fremadrettet bør sættes på denne, da virksomheder i dag vælger internationale standarder.

Forbrug

DI støtter generelt op om anvendelse af miljøkriterier, hvor det er meningsgivende og en forretningsmæssig mulighed med inddragelse af hele leverandørkæden i udviklingen heraf.

DI foreslår, at alle nationale og regionale miljømærker puljes under EU's miljømærke ”Blomsten”, så der skabes ét fælles europæisk miljømærke, der bygger videre på fundamentet i Eco-designdirektivet, baseret på faglige transparente kriterier. DE opfordrer også til større opbakning til EU-Blomsten og foreslår forenkling af EU Blomstens kriterier, så mærket er enkelt at søge om også for små virksomheder. DN og DØR mener, at det skal gøres nemmere og billigere for forbrugerne at handle bæredygtigt

bl.a. ved køb af miljømærkede produkter. KL finder, at det er afgørende i forhold til miljømærke-ordningen herunder den kommende REFIT, at produkterne er designet miljørigtigt (LCA) og at der lægges vægt på, i hvor høj grad de er med til at optage genbrugte og genanvendte materialer i produkter.

DI og FRT støtter et uafhængigt testprogram, der på EU niveau kan kortlægge problemet med planlagt forældelse.

DE mener, at deleøkonomiske serviceydelser skal dokumentere, at de gavner miljøet, og at de ikke påfører sekundære miljøbelastninger. KL mener, at det er vigtigt med et kontrolsystem af produkter, så "green-washing" og vildledende markedsføring undgås.

DI mener, at det er afgørende, at der skabes efterspørgsel efter cirkulær økonomi løsninger.

DE undrer sig over, at handlingsplanen ikke understreger, at efterspørgsel er en vigtig forudsætning for omstillingen. DE mener, at forbrugerne og offentlige grønne indkøb er afgørende for efterspørgsel og markedsdrevet omstilling til cirkulær økonomi.

FRT opfordrer til, at forbrugeren oplyses om produktets forventede levetid i købsituationen, da dette er med til at afspejle en mere reel pris på produktet. Samtidig foreslår FRT dels forlængelse af reklamationsfristen for produkter for at forlænge produktlevetiden, samt dels forlængelse af perioden, hvor forhandleren har bevisbyrden.

DI finder det positivt, at det offentlige viser vejen, og finder udvikling af europæiske kriterier for offentlige grønne indkøb ønskværdig. Cirkulær økonomi skal være en forretningsmodel, hvor det giver mening økonomisk og miljømæssigt. DI foreslår, at anvendelse af totalomkostninger indregnes, da dette kan bidrage til at cirkulære økonomiløsninger vælges. Udbud med funktionskrav bør i højere grad anvendes, så fokus er på opnåelse af en funktion, ydelse eller effekt, hvorved muligheder for nye forretningsmodeller og innovation skabes. Miljømærkning Danmark understreger, at samspillet mellem offentlige grønne indkøb og miljømærkning bør adresseres i forhold til muligheden for at kunne stille krav om miljømærkede produkter i henhold til det nye udbudsdirektiv. KL foreslår, at der skabes en høj transparens omkring markedsførte produkter fx differentiering på produktdesign igennem en yderligere kategorisering, således at offentlige indkøbere kan tilpasse kravspecifikationerne herefter.

ER fraråder anvendelsen af afgifter til regulering af forbrugeradfærd, da dette vil forværre virksomhedernes konkurrenceevne. ER mener, at der er

behov for en EU kortlægning af hvilke produktgrupper det miljømæssigt giver mening at genbruge, kortlægning af markedet for brugt udstyr, samt af evt. pulterkammereffekt, der kan medføre overforbrug.

GI støtter fremme af genbrug og reparation, men mener, at udviklingen af et genbrugsmarked er et anliggende for private virksomheder.

Affaldshåndtering

DI, DE, FEHA, L&F, PI, ARI understreger vigtigheden af et større og mere konkret fokus på ensartet implementering og håndhævelse af affaldslovgivningen i hele EU. DE anbefaler, at regelbarrierer for udvikling af en sammenhængende infrastruktur for genanvendelse fjernes hurtigst muligt, ligesom det er vigtigt med fælles affaldsdefinitioner og standarder for genanvendte materialer.

DE mener, at målene for indsamling og genanvendelse af emballagematerialerne er ambitiøse men realistiske. DI mener at deponeringsmålsætningen burde omfatte alt affald og ikke kun husholdningsaffald, da affald, der kan genbruges, genanvendes eller nyttegøres med energiudnyttelse, ikke skal deponeres. DN og DØR understreger, at reduktion i mængden til deponi ikke må betyde øget forbrænding, og foreslår derfor også et mål for max forbrænding, og påpeger samtidig, at der mangler et bud på konkret målemetode ift. genanvendelse. PI så gerne et fuldstændigt forbud mod deponi for genanvendelige materialer. FRT, ARI ærgrer sig over, at kravene til genanvendelse og deponering er blevet lavere. ARI finder dog samtidig at der er tale om ambitiøse målsætninger og gode drivere for omstillingen til en cirkulær økonomi. KL mener, at genanvendelsesmålet og målet på emballageområdet er meget ambitiøse og svære at nå både for Danmark og for EU.

DI mener, at producentansvarsordninger skal opbygges, så der skabes incitament for nye forretningsmodeller, og så markedskræfterne gives optimale forhold, således at behovet for lovgivningskrav minimeres. DE og GI er positive overfor udvidet producentansvarsordninger som virkemiddel i et liberaliseret affaldsmarked, dog skal det være med en helhedsorienteret indretning af ordningerne, så erhvervslivet ikke påføres unødvendige økonomiske og administrative byrder. KL synes umiddelbart, at det er fornuftigt, at sætte minimumskrav til produktansvarsordningerne, så der sikres ensartede krav til ordningerne, og hvad de skal levere over hele EU, men understreger, at den ønskede effekt ikke opnås, hvis den ekstra økonomiske byrde blot væltes over på forbrugeren.

L&F understreger, at det i forhold til det organiske affald er vigtigt at skelne mellem affald fra fødevareproducerende virksomheder, og det

madspild, der sker i detailled og hos forbrugerne, og at de savner et separat mål for udsortering og genanvendelse af det organiske affald. ARI, Brancheforeningen for Biogas (BBF) og DN og DØR finder det afgørende for ressourceeffektiviteten, at der fastsættes konkrete mål for udsortering og genanvendelse af organisk affald. BA finder det bemærkelsesværdigt, at forurening af affaldet med svært nedbrydelige stoffer er stedmoderligt behandlet i handlingsplanen.

Fra affald til ressourcer - marked for sekundære råstoffer og vandgenbrug

GI mener, at EU's affaldslovgivning bør omdøbes til "ressourcelovgivning" med henblik på at understøtte skiftet fra bortskaffelse til genanvendelse, således at betegnelsen "affald" kun bruges for materialer, der ikke tjener et formål i værdikæden og udelukkende skal forbrændes og deponeres.

ARI understreger, at der er brug for både skærpede affaldsmålsætninger og en ny markedsmaessig regulering. ARI og DAK havde gerne set konkrete forslag, der understøtter anvendelse af sekundære materialer i produkterne.

DI, KL, KK synes, at det er positivt, at der skabes et indre marked for sekundære råstoffer, og støtter udviklingen af kvalitetsstandarder for sekundære ressourcer. DRS understreger, at det er vigtigt, at der udvikles mekanismer, som fremmer en stabil efterspørgsel efter sekundære råvarer, således at udviklingen af cirkulær økonomi ikke tilbagerulles ved store udsving i prisen på jomfruelige råstoffer.

DI foreslår en lettelse i adgangen til at transportere affald/sekundære ressourcer til genanvendelse på tværs af grænser. Lyskildebranchens WEEE forening (LWF), DI, ARI og GI peger på, at der er behov for revision af transportforordningen, og at reglerne heri udgør en barriere for øget genanvendelse. Der peges nærmere bestemt på et behov for gensidig anerkendelse af medlemslandenes vurderinger indenfor visse felter, bl.a. hvornår affald har nået "end of waste", og på et behov for administrativ harmonisering. DI bemærker, at kun lande, der overholder affaldsreglerne, bør være omfattede af lempeligere regler. FEHA peger på et behov for håndhævelse, særligt på WEEE-området.

KL understreger vigtigheden af skærpet kontrol med genanvendelsen, så gradvis forurening af produkterne undgås og forringelse af materialer hindres.

KL støtter revisionen af gødningsforordningen og finder det positivt, at der åbnes op for miljøstandardisering af biologiske næringsstoffer til landbrugsjorde. Det er essentielt for bioøkonomien og lukning af næringsstofkredsløbet, at der kommer ensartede regler i EU. L&F støtter handlingsplanens fokus på at fremme udnyttelsen af plantenæringsstoffer i organisk affald, men understreger, at der er udfordringer ift. anden regulering på området fx nitratudirektivet, som skal løses. DI lægger særlig vægt på at fremme genanvendelse af fosfor fra slam og organisk affald som gødning, og mener, at det er vigtigt med ens regler, der sætter høje kvalitetsstandarder.

DANVA finder det meget positivt, at handlingsplanen har fokus på genbrug af vand og spildevand, og bemærker, at det er væsentligt at være opmærksom på genanvendelse af øvrige ressourcer særligt i spildevand, bl.a. fosfor, men også kulstof og kvælstof. DI påpeger, at det også er vigtigt med fokus på vandspild i distributionssystemer, samt at reguleringen tager højde for de store forskelle på adgangen til vand, der er i EU. L&F savner omtale af genbrug af vand internt i industrien.

DI, DE, ARI og DAK peger på vigtigheden i samspillet mellem EU's kemikalielovgivning REACH og affaldslovgivningen. GI nævner i denne sammenhæng også produktpolitik (eco-design), og anfører at farlige stoffer bør begrænses allerede i produktdesignfasen. DE påpeger vigtigheden af udskillelse af alle materialer og kemiske stoffer, der ikke egner sig til genanvendelse. KL påpeger vigtigheden af at anvende forebyggelses- og forsigtighedsprincippet særligt i forhold til materialernes genanvendelse. DI og ARI foreslår en indsats som sikrer, at manglende viden om gamle produkter ikke er hindrende for genanvendelse, at uønskede kemikalier ikke recirkuleres, så forbrugerne bliver eksponeret herfor; at genanvendelsesvirksomheder sikres adgang til den viden, der følger med produkterne om disses sammensætning og indholdsstoffer.

DE understreger, at det er altafgørende vigtigt, at standarder og teknologi bliver i stand til at give garantier og dokumentation for, at de genanvendte materialer er fri for forureninger og problematiske kemikalier, samt at genanvendte materialer og kemiske stoffer skal efterleve samme kemikaliekrav, som nye materialer og kemiske stoffer.

AU påpeger, at der bør være initiativer, der handler om egnetheden til genanvendelse, hvilket vil sikre sikker genanvendelse af opgraderede sekundære materialer, samt at der kigges på opgraderings-teknologier, der sikrer kvaliteten af sekundære råmaterialer. Der er behov for regulering af brugen af alle sekundære råmaterialer og materialestrømme i et fremtidigt nul-affaldssamfund. AU og KL foreslår benyttelsen af højere niveauer i affaldshiarkiet.

Dong Energy ser et potentiale i mere avanceret affaldshåndtering. Potentialet ligger både i behovet for bedre håndtering af stigende affaldsmængder og ikke mindst i et mere intelligent og avanceret samspil mellem sektorer, så som affald, el, varme og transport.

Prioriterede områder

Generelt efterlyser AU sikker håndtering af skadelige værdiløse mikroforurenere for plast, madspild og kritiske råstoffer, ligesom det foreslås at gøre brug af en generisk ramme til at kombinere et fokus på effektive ressourcer med miljø og sundhedsmæssige aspekter.

Plast

DE er bekymret for, at etablering af et genanvendelsesmarked for plast kan blive udfordret af de meget lave oliepriser. DE påpeger, at Kommissionen bør sikre, at de private aktører har interesse i at deltage ved tidligt i processen at sikre de rette rammebetingelser og de private aktørers adgang til plastaffaldet. KL mener, at plaststrategien bør have fokus på bedre afsætning på det indre marked, og sikring af større kvalitet i det indsamlede plast, samt koblingen til reguleringen af eco-design og kemikalier. DI og PI påpeger, at det er afgørende, at udfordringen om at nå ambitiøse genanvendelsesmål håndteres i sammenhæng med en risikobaseret tilgang for spredning af uønskede kemiske stoffer gennem anvendelsen af sekundære råvarer.

Danske Revisorer foreslår inddragelse af yderligere henvisning til SDG-målene ift. marint affald. Danske Havne anfører, at der er behov for, at håndtering af opfisket affald fra havet får sin egen strategi.

Madspild

DI, DE og Stop Spild Af Mad (SSAM) støtter generelt Kommissionens initiativer, der har til formål at minimere madspild. FEHA finder det fremsynet, at madspild er inkluderet i pakken om cirkulær økonomi og gør opmærksom på, at der er en række nye teknologier omkring indretning af køleskabe og vakuumpakning af fødevarer, som bør inddrages i indsatsen mod madspild, og at FEHA gerne vil deltage aktivt i arbejdet fremover. SSAM og FEHA bemærker dog, at den foreslåede platform om madaffald, der bl.a. skal støtte opnåelsen af FN's bæredygtigheds mål, er overflødig, og de efterlyser derimod reel handling og gennemslagskraft i kampen mod madspild. Danske Revisorer foreslår inddragelse af yderligere henvisning til SDG-målene ift. madspild. DE understreger, at det er afgørende for dagligvarehandlen, at fødevarer sikkerheden er i orden, og foreslår, at medlemsstaterne selv fastlægger sine benchmarking-år, for at

den nationale indsats giver mening i forhold til madkultur og igangværende initiativer.

L&F bemærker, at fx den danske indsats via Partnerskab om mindre madspild er en god indsats, og viden herfra bør inddrages i det videre arbejde med EU-handlingsplanen. DN og DØR understreger, at det er vigtigt at inddrage landbrugs- og fødevarerindustrien i løsningerne på madspildsproblematikken.

Kritiske råstoffer

ER er enig i, at sjældne råstoffer skal genanvendes, men ikke i at der skal ske regulering på nationalt plan. ER anfører, at der mangler specialisering på området for sjældne jordarter, da disse oftest mistes i smelteprocessen, og at EU bør fremme markedsvilkårene for udviklingen af teknologier til effektiv udvinding af de sjældne jordarter.

Byggeri og nedrivning

DI påpeger, at det er vigtigt at cirkulær økonomi tænkes på tværs af Kommissionens initiativer, så evt. modsætningsforhold håndteres. Kommissionen opfordres til hurtigst muligt at adressere, hvilke krav, der stilles til genanvendte byggematerialer, så der ikke opstår en uretmæssig konkurrencesituation mellem nye og genanvendte byggematerialer. DI mener, at arbejdet med europæiske standarder bør fremskyndes.

Biomasse og bio-baserede produkter

L&F mener, at der mangler en konkret henvisning til de muligheder, der ligger for at ressourceoptimere produktionen af biomasse, dvs. effektivisering i primærproduktionen, hvor der generelt er et meget stort potentiale. DN og DØR mener, at det er vigtigt at nå til enighed om bæredygtighedskriterier for biomasse. DI mener, at målsætninger om genanvendelse bør være baseret på genanvendelsesprocenter og ikke eksplicitte teknologivalg.

BA opfordrer til, at affald til energiudnyttelse deles i to grupper. En gruppe til udnyttelse gennem avanceret bioraffinering, hvor affaldets indholdsstoffer bevares. Denne gruppe placeres på linje med genanvendelse: Den anden gruppe til udnyttelse til el og varme placeres lavest i affaldshierarkiet.

Innovation og investeringer og øvrige horisontale tiltag

DI mener, at innovative løsninger og nye forretningsmodeller er afgørende for overgangen til en cirkulær økonomi. DE understreger, at der er brug for økonomiske incitamenter og afgiftsregler, der tænker cirkulært

frem for lineært. KL finder det uklart, hvordan støtten helt konkret skal udmøntes. AU understreger, at det særligt er opgraderingsteknologier, der bør være i fokus, samt foreslår, at der udvikles incitamenter til at internalisere eksternaliteter.

KK foreslår, at Kommissionen undersøger, hvordan økonomiske rammevilkår og instrumenter bedst designes for at fremme cirkulær økonomi.

Monitorering af fremdrift mod en cirkulær økonomi

Danske revisorer anbefaler, at der opsættes et mere konkret mål om udvikling af en standard for måling og rapportering af effekten af cirkulær økonomi med tilhørende principper for opgørelsesmetoder, med henblik på at kunne kvantificere effekten af cirkulær økonomi, herunder brug for benchmarking. DI støtter udviklingen af et metodegrundlag til målbarhed af, hvordan det går med cirkulær økonomi på tværs af medlemsstaterne under hensyntagen til virksomheders administrative omkostninger ved indberetninger. AU understreger, at det er velkendt, at der er massiv mangel på data til måling på bæredygtighed.

Sagen har været udsendt i høring i EU-specialudvalget vedr. miljø fra den 10. til den 12. februar 2016 forud for miljørådsmødet den 4. marts 2016. Udvalget havde følgende bemærkninger:

Danmarks Naturfredningsforening (DN) opfordrede til et opgør med en end of life-tilgang i forhold til cirkulær økonomi generelt og til en refleksion af anbefalinger vedrørende bioøkonomi fra nationalt panel. DN anmærkede, at forbrænding af organisk affald bør undgås, og at det kan være problematisk, at andre medlemsstater ser, at Danmark har investeret i forbrændingsanlæg, idet forbrænding ifølge foreningen ikke skal være svar på en deponeringsproblematik. DN mente, at idealet bør være, at man aldrig deponerer eller brænder genanvendeligt affald. Derudover savnede DN en klarere dansk holdning, bl.a. i forhold til overkapacitet på affaldsforbrænding, ecodesign og kemikalier, hvor DN ikke var enige i budskabet om, at Danmark i dag har et højt beskyttelsesniveau.

Det Økologiske Råd (DØR) advarede om, at Danmark kan skabe en forretning på at importere affald til forbrænding. DØR respekterede det igangværende analysearbejde af pakkens konsekvenser for Danmark, men ønskede ikke desto mindre en mere offensiv holdning til cirkulær økonomi fra regeringen. DØR opfordrede desuden til et fokus på håndhævelse og studsede over i hvilke tilfælde, forbrænding kan være mere hensigtsmæssigt end genanvendelse (jf. s. 18).

Greenpeace påpegede, at de ikke mente, at ecodesign-direktivet i sin nuværende form er et tilstrækkeligt instrument. De opfordrede til en refleksion i dansk holdning af, at ikke alle former for bioøkonomi kan ses som cirkulær økonomi. Endelig påpegede Greenpeace, at EU's cirkulære økonomi eksisterer i samspil med resten af verden, og at globale materialestrømme og fodaftryk bør reflekteres i pakken – såvel som andre konsekvenser af import.

Dansk Industri (DI) bemærkede, at det samlede notat fint reflekterede deres tidligere høringssvar. De mente dog, at tre elementer burde vægtes tungere i regeringens holdning: 1) implementering, håndhævelse og sikring af ens konkurrencevilkår i de enkelte lande, 2) forsyningssikkerhed/tilgængelighed af genanvendelige materialer og 3) øget fokus på transportforordningen i forhold til sekundære råvarematerialer. Endelig udtrykte DI skepsis i forhold til handlingsplanens indstilling om brug af BREF til at fremme cirkulær økonomi.

Skovforeningen finder sigtet med pakken positivt, og ideen om at gennemføre en cirkulær økonomi gennem inddragelse og afvejning af alle relevante emneområder i værdikæderne at opnå en samlet optimering inden for produktion, beskæftigelse og konkurrenceevne såvel som miljø finder foreningen fornuftig. Det prioriterede område for biobaserede produkter anerkender muligheden for, at bioøkonomien kan erstatte fossilt baserede produkter og bidrage til den cirkulære økonomi. Det er en vigtig sammenhæng mellem disse to begreber. Skovforeningen foreslår, at kommissionen opfordres til at følge op på forslaget for at vurdere bidrag fra EU's bioøkonomi-strategi til den cirkulære økonomi og en revision af strategien i løbet af 2016. Et af de foreslåede tiltag for biomasse og biobaserede produkter er at fremme kaskadebrug. Teksten siger, "når det er relevant, tilskyndes til en kaskadeanvendelse af fornyelige ressourcer, der har flere genbrugs- og genanvendelseskredsløb" og nævner specifikt træ. Skovforeningen støtter fuldt op om principperne bag ressourceeffektivitet og en yderligere styrkelse af bioøkonomien samt anvendelse af træ til højværdiprodukter, men forbliver klart kritisk over begrebet kaskadeanvendelse, hvis det skal være udtryk for et top-down princip, som definerer brugen og værdien af træ på hierarkisk vis. Bestemmelse "lav værdi" eller "passende" brug af træ på EU-niveau er imod princippet om det åbne marked og kan føre til væsentlige negative virkninger på hele den skovbaserede sektor, herunder dens konkurrenceevne og den videre udvikling af landdistriktsområder. I udkastet til den danske regerings holdning nævnes endvidere, at udarbejdelse af EU bæredygtighedskriterier for fast biomasse kan være et tiltag, der kan fremme en øget og bæredygtig biomasseproduktion. Skovforeningen skal her pointere, at der i EU's nye skovstrategi er en strategisk ret-

ningslinje, der siger, at Kommissionen vil "fastlægge objektive, ambitiøse og påviselige kriterier for bæredygtig forvaltning af skove i EU, der kan anvendes i forskellige politiksammenhænge uanset den endelige anvendelse af skovbiomasse". Foreningen finder, at dette bør prioriteres frem for at fastlægge særlige bæredygtighedskrav for træbiomassen afhængig af slutanvendelsen. Bæredygtig træproduktion er uafhængig af slutanvendelse. Således går noget vedmasse til eksempelvis træindustrien, andet til brænde, men det stammer fra samme træ eller bevoksning, hvorfor forskellige kriterier savner mening.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens pakke er generelt blevet budt velkommen som et mere operationelt og markedsbaseret bud på en udvikling hen imod en cirkulær økonomi i EU med fokus på øget vækst, beskæftigelse og ressourceeffektivitet, end den meddelelse, som blev fremlagt af den tidligere Kommission. Vurderingen er umiddelbart, at pakken ligger i god forlængelse af Kommissionens bedre reguleringsdagsorden, og at den bærer præg af at være blevet udarbejdet i tæt samarbejde mellem relevante DG'er i Kommissionen under ledelse af 1. næstformand Timmermans og næstformand Katainen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens handlingsplan om cirkulær økonomi i Europa velkommen

Regeringen støtter Kommissionens handlingsplan.

Regeringens holdning til de foreslåede mål samt en mere detaljeret holdning til konkrete lovgivningsmæssige initiativer i de fremlagte ændringer til affaldsdirektiverne samt handlingsplanens konkrete initiativer afventer under alle omstændigheder en omhyggelig vurdering af forslagenes statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske konsekvenser mv. i forbindelse med fremlæggelsen af de konkrete forslag.

Regeringen vil, når de enkelte initiativer i handlingsplanen fremlægges af Kommissionen, således tage mere detaljeret stilling til initiativerne på baggrund af Kommissionens konkrete forslag.

Cirkulær økonomi rummer et betydeligt potentiale for både miljø og erhvervsliv i Europa. Der er tale om en bred dagsorden, der går på tværs af grænser, hvorfor det også for at sikre ensartede rammevilkår er væsentligt at sikre en fælles europæisk tilgang, som udnytter de nye muligheder uden at skabe unødige byrder.

Kommissionens handlingsplan og lovgivningspakke til fremme af cirkulær økonomi i EU kan være et vigtigt bidrag til øget konkurrenceevne, ressourceproduktivitet, jobskabelse, forsyningssikkerhed og bæredygtig brug af naturressourcer i Europa.

Regeringen lægger vægt på, at der findes en balance mellem regulering og frivillighed, så de kommende initiativer samlet set giver samfundsøkonomiske gevinster og således, at en fælles europæisk tilgang til cirkulær økonomi bliver til gavn for dansk erhvervsliv.

Regeringen støtter en offensiv EU tilgang til cirkulær økonomi, og støtter herunder også op omkring vedtagne EU politikker ift. ressourceeffektivitet, cirkulær økonomi og bedre regulering, som Danmark har tilsluttet sig, idet danske virksomheder har væsentlige interesser i en fælles europæisk tilgang.

Regeringen arbejder for, at danske virksomheders styrkepositioner kommer til at stå centralt i overgangen til en mere cirkulær økonomi i EU, således at dansk erhvervsliv kan få del i de nye forretningsmuligheder, som en mere cirkulær økonomi vil medføre, og således at omstillingsomkostningerne minimeres.

I tillæg til de ovenstående, generelle betragtninger vil regeringen særligt arbejde for cirkulær økonomi inden for følgende 7 områder i Kommissionens handlingsplan:

A) Produktpolitik

Regeringen prioriterer herunder,

- ***at produkter designes, så de i højere grad kan indgå i en cirkulær økonomi med et fortsat højt beskyttelsesniveau. Danmark lægger derfor vægt på, at Kommissionen fremmer cirkulær økonomi gennem fastsættelse af miljøkrav, der understøtter reparabilitet og genanvendelse i eco-designdirektivet, sideløbende med en fortsat ambitiøs indsats for at øge energirelaterede produkternes energieffektivitet.***
- ***at producentansvarssystemer reguleres, så rollefordeling, økonomi og struktur af ordningerne er gennemsigtige, omkostningseffektive samt giver de rette incitamenter til cirkulære forretningsmodeller, herunder genbrug og miljørigtigt design. Danmark vil arbejde for at incitamenter til miljørigtigt design skabes gennem fælles europæiske krav og løsninger.***

- *at Kommissionen fremlægger forslag til en sammenhængende produktpolitik, som besluttet i 7. miljøhandlingsprogram. Regeringen lægger vægt på, at en sådan fremtidig produktpolitik bliver omkostningseffektiv, sikrer tættere kobling mellem eksisterende politikker for miljømærker, eco-design og grønne offentlige indkøb, og i videst mulige omfang baserer sig på fælles EU-standarder, herunder standarder for produkters miljøegenskaber (PEF) og systematisk indarbejder krav til de mest relevante miljøaspekter, sætter "benchmark" for produkters miljøperformance og stimulerer innovation og teknologiudvikling.*
- *at Kommissionen i forbindelse med implementering af handlingsplanen arbejder på at fremme udbredelsen af nye forretningsmodeller, der understøtter cirkulær økonomi.*
- *at Kommissionen i sit videre arbejde med en samlet produktpolitik indtænker og tager højde for problemstillinger ift. importerede produkter produceret uden for EU.*

B) Kemikalier og cirkulær økonomi

Regeringen prioriterer herunder,

- *at Kommissionen i dens analyse af samspillet mellem EU's kemikalie-, produkt- og affaldsregulering undersøger, hvordan udviklingen af en cirkulær økonomi kan styrkes samtidig med, at det nuværende høje beskyttelsesniveau fastholdes. I den forbindelse lægger Danmark vægt på, at Kommissionen i dens analyse ser nærmere på udfasningen af brugen af problematiske stoffer, der kan give problemer ved genbrug og genanvendelse.*
- *at Kommissionen udvikler den nødvendige viden og stiller værktøjer til rådighed for især SMV'er om substitution af problematiske stoffer.*
- *at Kommissionen udarbejder forslag til, hvordan formidlingen af information om stoffer i produkter forbedres på en omkostningseffektiv måde i hele livscyklussen fra produktion til slutbruger, og gøres tilgængeligt for aktørerne i affaldssektoren for at fremme kvaliteten i genanvendelsen.*

C) Affaldshåndtering og genanvendelse

Regeringen prioriterer herunder,

- *at direktivændringerne på affaldsområdet skal kunne implementeres enkelt og omkostningseffektivt. Danmark lægger i den forbindelse vægt på at ændringerne baseres på principperne for*

bedre regulering og er drivere for teknologiudvikling samt øget vækst og beskæftigelse.

- *at de øverste niveauer i affaldshierarkiet og grundtanken i cirkulær økonomi understøttes ved blandt andet at medtage effekten af eksisterende genbrugssystemer i beregningen af genanvendelsesprocenten på især emballageaffaldsområdet.*
- *at der ud fra såvel konkurrenceevne- som miljøhensyn fastlægges ensartede rammevilkår for niveauet for genanvendelse og deponering af affald i EU, og at der sker en revision af de eksisterende mål for genanvendelse af emballageaffald, husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder samt deponering af husholdnings- og husholdningslignende affald fra andre kilder. Der udestår fortsat omhyggelige analyser af målsætningernes økonomiske og miljømæssige konsekvenser. Der kan derfor ikke på nuværende tidspunkt fastlægges en regeringsholdning til affaldsdirektivernes konkrete målsætninger vedr. deponi, emballage samt vedr. genanvendelse af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder. Det er endeligt væsentligt, at der i det fremadrettede arbejde tages højde for, at forbrænding af affald i visse tilfælde kan være mere hensigtsmæssigt end genanvendelse set ud fra både et samfundsøkonomisk og miljømæssigt perspektiv, herunder affald, der er uegnet til genanvendelse og med fuld respekt for affaldshierarkiet.*

Regeringen støtter dog i udgangspunktet forslagets ambitioner om:

- *at der sker en tilpasning og præcisering af en række definitioner.*
- *at forenkle og målrette medlemsstaternes rapporteringsforpligtelser.*
- *at der fastlægges mere ensartede krav til etablering af producentansvarsordninger.*
- *at det med forslaget gøres lettere for virksomheder at arbejde med genanvendelige materialer. Det er i den forbindelse vigtigt både af hensyn til miljø og virksomhedernes konkurrenceevne, at de detaljerede kriterier for at opfylde betingelserne for at nå status af et biprodukt, der er reguleret af affaldsrammedirektivet, eller at affaldsfasen er ophørt, fastsættes af medlemslandene i fællesskab og ikke nationalt. Derved bliver rammerne på tværs af EU så ensartede som muligt.*
- *at der indføres et system for tidlig varsling fra Kommissionen og det Europæiske Miljøagentur, hvis en medlemsstat ser ud til ikke at nå de fastsatte genanvendelses- og deponeringsmål. Det vil bidrage til at sikre virksomhederne mere ensartede konkurrenceforhold og samtidig være til gavn for ressourceeffektivitet og miljøbeskyttelse.*

På alle punkter gælder dog, at en konkret dansk stillingtagen fordrer en præcisering og uddybende kortlægning af forslagernes konkrete implikationer, hvilket forventes tilvejebragt via de forestående drøftelser af forslaget i Rådets arbejdsgruppe.

D) Fremme markedet for sekundære råmaterialer

Regeringen prioriterer herunder,

- at fremme markedet for sekundære råmaterialer på en måde, således, at forbrugerne og industrien kan have tillid til, at anvendelsen af sekundære råvarer hverken kompromitterer kvalitet, sundhed eller miljø.*
- harmonisering og udvikling af End-of-Waste kriterier og kvalitetskrav for sekundære råvarer på tværs af medlemslandene og for øget bevægelighed af sekundære råmaterialer, uden at kompromittere kvaliteten i genanvendelsen eller miljø og menneskers sundhed. Herunder opfordrer Danmark Kommissionen til hurtigst muligt at udarbejde og fastsætte End-of-Waste kriterier for en række materialer. Dette arbejde skal ses i sammenhæng med definitionen af affald. Herunder vil Danmark også arbejde for lettelse af de administrative byrder og en bedre praktisk anvendelse af transportforordningen i forbindelse med transport af affald til genanvendelse.*
- at undersøge hindringer for den frie cirkulation af affald i EU for at understøtte et dynamisk indre marked for sekundære råmaterialer, blandt andet via markedsdrevne initiativer.*
- at fremme værdiskabelse af vandressourcen, herunder øget og omkostningseffektiv genbrug af vand og brug af fx regnvand eller industrielt udvundet vand. Danmark opfordrer derfor Kommissionen til at afdække evt. lovgivningsmæssige barrierer under hensyntagen til fx. fødevarer sikkerhed, grundvandskvalitet og administrative byrder.*

E) Bioøkonomi

Regeringen prioriterer herunder,

- at der gennemføres et service tjek af den EU regulering, der definerer hvilke biologiske biprodukter (der er reguleret af affaldsrammedirektivet) og restprodukter, der kan anvendes til videre forarbejdning, samt til hvilke formål. Formålet er fremadrettet at sikre, at de fælles EU regler sikrer mennesker og dyrs sund-*

hed og samtidig skaber mulighed for højværdi- og kaskadeudnyttelse af bi- og restprodukter.

- *at den biobaserede råvareproduktion/ekstraktion tænkes mere med i handlingsplanen (inklusiv biomasse og fødevareproduktion), og at der lanceres tiltag, der kan fremme en øget og bæredygtig biomasseproduktion. Dette kan bl.a. ske ved at udarbejde EU bæredygtighedskriterier for fast biomasse.*
- *at biologisk baserede produkter og services bliver en tydeligere og integreret del af hele handlingsplanen, fx ift. Eco-design direktivet og offentlige grønne indkøb*
- *at biomasse, herunder fødevarer, mere eksplicit tænkes ind i handlingsplanen, og at der fokuseres på ressourceeffektivitet, kaskadeudnyttelse og dermed at skabe incitamenter til omkostningseffektiv højværdi anvendelse af det organiske affald samt recirkulering af bl.a. næringsstoffer.*
- *at fremme ensartede regler med høje kvalitetsstandarder i EU, der muliggør udnyttelsen af næringsstoffer i organisk affald og spildevandsslam på landbrugsjord på en miljømæssigt forsvarlig måde.*
- *at kaskadeudnyttelse ved avanceret bioraffinering, hvor biomasens indholdsstoffer bevares, kategoriseres som genanvendelse, samt at det undersøges, hvilke muligheder rammerne for den fælles landbrugspolitik og EU-statsstøttere reglerne giver for at fremme avanceret bioraffinering af landbrugsprodukter til højværdiformål.*

F) Plast

Regeringen prioriterer herunder,

- *at der vedtages en tværgående og omkostningseffektiv strategi for plast, der bl.a. omfatter genanvendelighed, biologisk nedbrydelighed og forekomsten af problematiske kemiske stoffer samt marint plastaffald, så mængden af plastaffald, der ikke genanvendes, minimeres.*

G) Monitorering og opfølgning

Regeringen prioriterer herunder,

- *at Kommissionen prioriterer løbende vurdering af cirkulær økonomi pakkens effekter gennem udvikling af et indikatorsæt, der hovedsageligt trækker på eksisterende arbejde og dækker hele cirkulær økonomi dagsordenen.*

- *at den samlede EU Kommission sikrer en tæt styring af og opfølgning på implementering af handlingsplanen. I den sammenhæng arbejder regeringen for en mere hyppig ramme for opfølgning på handlingsplanens implementering, således at Kommissionen hvert andet år gør status for implementeringen.*

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat om handlingsplanen blev oversendt til Folketingets Europaudvalg (FEU) i januar 2016.

3. Stålintustrien: Opfølgning på det ekstraordinære konkurrenceevnerådsmøde den 9. november 2015 og Højniveaugruppen for energiintensive industrier den 15. februar

1. Resumé

På konkurrenceevnerådsmødet d. 29. februar 2015 har formandskabet sat opfølgning på to møder relateret til stålintustrien på dagsordenen. Det drejer sig om ekstraordinært konkurrenceevnemøde den 9. november og mødet i Højniveaugruppen om energiintensive industrier den 15. februar.

Krisen i den europæiske stålintustri har ført til lukning af stålværker og afskedigelser i sektoren. Ifølge Europa-Kommissionen er krisen opstået som følge af en global overkapacitet i stålsektoren som har ført til faldende priser.

Det er regeringens generelle holdning, at europæisk industri har en central rolle at spille i forhold til at skabe vækst og jobs i Europa. Regeringen støtter en moderne og åben europæisk industripolitik, der sikrer bedre horisontale rammevilkår for virksomhederne.

For så vidt angår de handelspolitiske værktøjer er regeringen generelt skeptisk overfor en stramning af regler og praksis på antidumpingområdet, herunder i forhold til stål, hvor det nuværende beskyttelsesniveau anses at være tilstrækkeligt

2. Baggrund

På konkurrenceevnerådsmødet d. 29. februar 2015 har formandskabet sat opfølgning på afholdelse af to møder relateret til stålintustrien på dagsordenen. Det drejer sig dels om det ekstraordinære konkurrenceevnemøde den 9. november og dels om mødet i Højniveaugruppen om energiintensive industrier den 15. februar.

Det var Storbritannien, der oprindeligt tog initiativ til det uformelle konkurrenceevnerådsmøde den 9. november 2015. Krisen i den britiske og europæiske stålintustri aktualiseres blandt andet af den aktuelle økonomiske opbremsning og overkapacitet i stålproduktionen i Kina.

3. Formål og indhold

Krisen i den europæiske stålintustri har ført til lukning af stålværker og afskedigelser i sektoren. Krisen er opstået som følge af en global overkapacitet i lyset af den økonomiske krise som blandt andet har ført til faldende efterspørgsel på stål i den europæiske fremstillingsindustri og en

bølge af import af billigt stål til Europa fra andre aktører på verdensmarkedet. Ifølge Kommissionen benytter en række tredjelande urimelige protektionistiske tiltag både til at beskytte deres egne industrier og til at eksportere overskydende stål. Krisen berører derfor alle europæiske stålproducenter.

Drøftelserne har primært orienteret sig omkring to indsatsområder, hvor nye initiativer kan føre til en forbedring i de generelle rammevilkår for stålindustrien i EU og styrke industriens globale konkurrenceevne:

- a. Handelspolitik – antidumping i stålsektoren
- b. Energi- og klimapolitik – revision af kvotehandelsdirektivet

a. Handelspolitik - antidumping i stålsektoren

Som følge af den globale overkapacitet anfører en række medlemsstater, at den europæiske stålindustri udsættes for et stort pres som følge af især kinesisk og russisk prisdumping af stål på det europæiske marked. Medlemsstaterne anfører, at industrien trods forsøg på at omstille sig har haft svært ved at håndtere presset, blandt andet fordi det europæiske stålmarked er meget åbent, og fordi EU har været langsomme om at indføre antidumping-told.

Det skal hertil bemærkes, at EU er en flittig bruger af antidumping-instrumentet. Endvidere er en relativt stor andel af EU's antidumping-foranstaltninger netop indført med henblik på at håndtere dumpet import af stålprodukter. Især stål importeret fra Kina har været og vedbliver at være i fokus. Der er ifølge Kommissionen pt. 37 gældende antidumpingtiltag, som beskytter den europæiske stålindustri.

Nye antidumping-foranstaltninger på import af stålprodukter er typisk indført på baggrund af klager fra den europæiske stålindustri. Ligeledes er mange antidumping-foranstaltninger på stål blevet forlænget efter anmodning fra industrien.

Det er korrekt, at EU ofte er længere tid om at indføre antidumping-told end EU's handelspartnere. Det skyldes blandt andet, at EU gennemfører en bredere forudgående undersøgelse, end WTO-reglerne dikterer. Navnlige har det betydning, at man i EU inddrager et bredere hensyn til de europæiske erhvervsinteresser og anvender ekstra kriterier, der skal sikre, at man ikke indfører unødvendigt høje toldsatser. Endvidere er beslutningsprocedurerne i EU relativt komplekse, idet Kommissionen har ansvaret for at gennemføre undersøgelse, mens dens forslag skal til afstemning blandt medlemsstaterne.

EU's antidumping-undersøgelser gennemføres typisk over en periode på 15 måneder, hvor tolden ofte indføres efter 9 måneder. EU's antidum-

ping-regler muliggør, at tolden kan indføres hurtigere, men ovenstående procedure og det generelle hensyn til undersøgelsernes kvalitet vejer i praksis tungere end hensynet til hurtig ageren.

b. Energi- og klimapolitik – revision af kvotehandelsdirektivet

EU's energi- og klimapolitiske rammer har potentielt stor betydning for omkostningseffektiviteten i de relativt energiintensive sektorer såsom stålindustrien.

Kommissionen har den 15. juli 2015 fremlagt forslag til revision af kvotehandelsdirektivet for perioden efter 2020. Forslaget medfører en ændring af loftet over den samlede kvotemængde for at tilpasse direktivet til målsætningerne vedtaget af Det Europæiske Råd i oktober 2014 om interne drivhusgasreduktioner i EU på mindst 40 pct. i 2030 i forhold til 1990.

For at opfylde målet på 40 pct. omkostningseffektivt besluttede Det Europæiske Råd, at sektorerne, der er omfattet af kvotehandelsdirektivet, skal reducere udledningerne med 43 pct. i 2030 i forhold til 2005. Forslaget medfører desuden ændringer til fordelingen af den samlede kvotemængde med oprettelsen af en moderniseringsfond (2 pct. af den samlede kvotemængde) og udvidelse af innovationsfonden (NER300) med 400 mio. kvoter.

EU's regler for tildeling af gratiskvoter til beskyttelse af industrien mod udflytning af produktion fra EU (såkaldt CO₂-lækage) ændres væsentligt. Der indføres nye kriterier for beregning af hvilke sektorer, der vurderes som værende i risiko for CO₂-lækage.

Den Europæiske Sammenslutning af Stålkedelfabrikanter (EUROFER) er meget kritiske overfor forslaget, idet man vurderer af de nye regler risikerer at underminere konkurrenceevnen for selv de mest effektive producenter i den europæiske stålindustri. En konsekvensanalyse udarbejdet for EUROFER af konsulenthuset Ecofys viser, at Kommissionens forslag vil medføre 31 mia. euro i direkte og indirekte omkostninger for stålindustrien i perioden 2021 til 2030. Omkring 50 pct. af de direkte og indirekte emissioner ville ikke være omfattet af gratiskvoter eller økonomisk kompensation i 2030, hvilket ifølge konsekvensanalysen udarbejdet for EUROFER forventes at fjerne de fleste avancer i branchen. Det skal dog understreges, at det ikke fremgår klart, hvilke forudsætninger, der er anvendt i konsekvensvurderingen samt, hvorvidt der er taget tilstrækkeligt højde for Kommissionens forslag, blandt andet i forhold til at modvirke en fremtidig korrektionsfaktor.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. **Nærhedsprincippet**

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. **Gældende dansk ret**

Ikke relevant.

7. **Konsekvenser**

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Drøftelsen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ingen statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Udmøntning af initiativer på de områder, som drøftelsen omhandler, vil kunne være forbundet med statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Drøftelsen har i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. **Høring**

Sagen skal ikke sendes i høring.

9. **Generelle forventninger til andre landes holdninger**

Ikke alle landes holdninger kendte. Men Belgien, Frankrig, Italien, Luxembourg, Polen, Storbritannien, Tyskland har fremsendt et brev om nødvendighederne af nye initiativer på særligt tre områder: antidumping, kvotehandel og finansiering gennem EU-instrumenter såsom forskningsprogrammet Horizon2020 og den europæiske fond for strategiske investeringer (EFSI).

10. **Regeringens generelle holdning**

Regeringen er overordnet enig i, at europæisk industri har en central rolle at spille i forhold til at skabe vækst og jobs i Europa og støtter målet om, at fremme gode rammevilkår for den europæiske industri og fastholde produktionsarbejdspladser i Europa.

Regeringen støtter en moderne og åben europæisk industripolitik, der fokuserer på europæiske virksomheders adgang til globale værdikæder, smart produktion samt bedre horisontale rammevilkår for europæisk industri, heriblandt små og mellemstore virksomheder.

For så vidt angår de handelspolitiske værktøjer er regeringen generelt skeptisk overfor en stramning af regler og praksis på antidumpingområdet, herunder i forhold til stål, hvor det nuværende beskyttelsesniveau anses at være tilstrækkeligt. Regeringen er i den sammenhæng opmærksom på, at import af stål kan være med til at sikre europæiske brugere lavere priser og større udbud.

Regeringen er skeptisk overfor tiltag, der skal gøre EU i stand til at agere hurtigere overfor dumping. Det skyldes, at regeringen lægger stor vægt på at bevare kvaliteten i de forudgående undersøgelser, og især at det sikres, at foranstaltninger aldrig indføres i modstrid med bredere erhvervsinteresser eller ved anvendelse af unødvendigt høje toldsatser. Regeringen finder det ikke realistisk, at disse hensyn kan opretholdes, såfremt undersøgelsesperioderne forkortes.

I forhold til den fremtidige ramme for EU's klima- og energipolitik støtter regeringen kvotehandelssystemet som det centrale instrument til EU's fælles regulering af drivhusgasudledningerne. Regeringen lægger vægt på, at kvotehandelssystemet styrkes gennem strukturelle reformer. Regeringen støtter desuden en smidig administration af kvotehandelssystemet uden unødige administrative omkostninger, der bl.a. kan sikre, at administrationen af Kvoteregistret er sikker og brugervenlig. Regeringen er ved at undersøge Kommissionens forslag nærmere med henblik på at tage stilling til forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Europæisk semester: Den årlige vækstundersøgelse og implementering af landespecifikke anbefalinger (KOM(2015) 0690, KOM(2015) 0691, KOM(2015) 0692)

1. Resumé

Den 26. november 2015 offentliggjorde Kommissionen en pakke vedr. det europæiske semester 2016. Pakken indeholdt bl.a. Kommissionens årlige vækstundersøgelse, som formelt indleder det europæiske semester 2016, Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer for 2016 og Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed. Pakken indeholdt ligeledes udkast til en rapport om de beskæftigelsesmæssige udfordringer i EU, et arbejdspapir vedr. nationale udfordringer mht. fremme af investeringer samt et forslag fra Kommissionen til en forordning om et program for støtte af strukturreformer. Kommissionen ventes i februar 2016 at offentliggøre én samlet økonomisk analyse for hvert EU-land i lighed med landeanalyserne i 2015. Analyserne vil omfatte dels Kommissionens vurdering af landenes opfølgning på sidste års landespecifikke anbefalinger, dels de såkaldte dybdegående analyser under makroudbalanceproceduren. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 29. februar til præsentation af Kommissionen og politisk drøftelse. For yderligere information henvises til samlenotat forud for Rådsmødet (ECOFIN) den 8. december 2015.

2. Baggrund

Det europæiske semester udgør rammen om koordineringen af EU-landenes økonomiske politik. Som led i semesteret gennemføres en samlet drøftelse af landenes økonomiske politik i foråret hvert år, som grundlag for landenes vedtagelse af national økonomisk politik i efteråret, herunder de nationale finanslove for det efterfølgende budgetår. Det seneste europæiske semester blev afsluttet med vedtagelse af landespecifikke anbefalinger på ECOFIN 14. juli 2015.

Det europæiske semester 2016 indledtes med offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse ('Annual Growth Survey', AGS) den 26. november 2015. Vækstundersøgelsen skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU-landene. På ECOFIN-rådsmødet den 8. december 2015 fandt en første præsentation og drøftelse af Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapporten for 2016 sted. ECOFIN vedtog efterfølgende den 15. januar 2016 rådskonklusioner vedr. vækstundersøgelsen og varslingsrapporten. På Det Europæiske Råds møde den 17.-18. marts 2016 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af vækstundersøgelsen og rådskonklusioner fra

bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for medlemslandenes økonomiske politik.

Makroubalanceproceduren ('Macroeconomic Imbalance Procedure', MIP) udgør rammen for samarbejdet i EU om systematisk overvågning af makroøkonomiske ubalancer. Formålet er, at man på et tidligt tidspunkt vil kunne identificere og forebygge potentielle skadelige interne og eksterne økonomiske ubalancer, eller gribe ind over for ubalancer, som er ved at udvikle sig eller har materialiseret sig, med henblik på at korrigere dem. MIP'en operationaliseres via en varslingsmekanisme med et 'scoreboard' bestående af et antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer.

Proceduren indledes med, at Kommissionen offentliggør værdier for de indikatorer, som udgør scoreboardet, i varslingsrapporten ('Alert Mechanism Report', AMR). I rapporten vurderes indikatorernes udvikling i landene, og de lande, som har ubalancer eller er i fare for at opbygge ubalancer, identificeres. Efterfølgende vil Kommissionen, under hensyntagen til Rådets vurdering af varslingsrapporten, foretage en dybdegående analyse af lande, som vurderes at have eller være i fare for at blive påvirket af ubalancer.

Kommissionen ventes i februar 2016 at offentliggøre én samlet økonomisk analyse for hvert EU-land i lighed med landeanalyserne i 2015. Analyserne vil omfatte dels Kommissionens vurdering af landenes opfølgning på sidste års landespecifikke anbefalinger, dels de såkaldte dybdegående analyser under makroubalanceproceduren. I marts eller april fremlægger EU-landene deres konvergens- eller stabilitetsprogrammer samt nationale reformprogrammer. Kommissionen ventes i maj 2016 med udgangspunkt i DER's retningslinjer samt landenes programmer at fremlægge udkast til rådsudtalelser om landenes programmer samt udkast til landespecifikke anbefalinger. På den baggrund skal ECOFIN på rådsmødet den 17. juni opnå enighed om rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og enighed om landespecifikke anbefalinger. Herefter tiltræder DER de landespecifikke anbefalinger på EU-topmødet den 24. juni. Efterfølgende skal ECOFIN på rådsmødet i juli formelt vedtage rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og landespecifikke anbefalinger.

3. Formål og indhold

Kommissionen offentliggjorde d. 26. november 2015 en samlet pakke vedr. det europæiske semester 2016. Pakken indeholder bl.a. Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2016 og Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer 2016. Pakken inde-

holdt ligeledes udkast til en rapport om de beskæftigelsesmæssige udfordringer i EU, et arbejdspapir vedr. nationale udfordringer mht. fremme af investeringer samt et forslag fra Kommissionen til en forordning om et program for støtte af strukturreformer.

Den årlige vækstundersøgelse mv.

Kommissionens årlige vækstundersøgelse skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer i EU og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for medlemslandene.

I vækstundersøgelsen for 2016 fremhæves det bl.a., at den økonomiske genopretning i EU fortsat foregår i et langsomt tempo og er meget afhængig af den globale økonomi, hvor der er væsentlige risici. Der er fortsat væsentlige forskelle i den økonomiske udvikling og på sociale forhold på tværs af EU-landene. Forskellene er vokset fsva. jobskabelse, langtidsg og ungdomsledighed samt offentlig og privat investeringsaktivitet.

Set i lyset af disse udfordringer vurderer Kommissionen, at prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2015 – ”en koordineret indsats for fremme af investeringer, en fornyet forpligtelse til gennemførelse af strukturreformer og finanspolitisk ansvarlighed” – stadig er relevante. Prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2016 ligger derfor på linje med prioriteterne for 2015 og kan opsummeres som følger:

1. Relancering af fremme af investeringer: (i) Fremskridt, der er gjort mht. mobilisering af private og offentlige investeringer og udvælgelse af strategiske projekter under den europæiske investeringsplan, skal ledsages af en forbedring af investeringsklimaet og de lovgivningsmæssige rammer på nationalt niveau såvel som på EU-niveau; (ii) Bankunionen skal færdiggøres for at styrke den finansielle stabilitet i og udenfor euroområdet. Arbejdet med Kapitalmarkedsunionen skal fremskyndes, så finansieringskilder bliver mere diversificeret, og den finansielle sektor får styrket sine muligheder for at støtte realøkonomien; (iii) Prioriteterne for investeringer skal udvides til også at fokusere på sociale forhold.
2. Fortsat gennemførelse af strukturelle reformer mhp. at modernisere EU's økonomier: (i) Reformerne skal bygge på en effektiv koordinering mellem EU-landene og sigte mod højere produktivitet og sikre, at landene konvergerer mod ’bedste praksis’ mht. økonomiske politikker og reformtiltag. (ii) Arbejdsmarkedspolitik skal balanceres mellem et fokus på fleksibilitet og social sikkerhed og have et særligt fokus på at bekæmpe ungdoms- og langtidsgledighed. (iii) Mere integrerede og konkurrencedygtige pro-

dukt- og tjenestemarkeder skal stimulere innovation og jobskabelse.

3. Ansvarlig finanspolitik: (i) Der er behov for fortsat at støtte en vækstvenlig og socialt balanceret finanspolitisk konsolidering i flere EU-lande. (ii) Skattesystemerne skal adressere negative incitamenter til beskæftigelse og skal gøres mere retfærdige og effektive. (iii) De sociale sikkerhedssystemer skal moderniseres til effektivt at varetage sociale risici i alle aldersgrupper, samtidig med at de er finanspolitisk holdbare set i lyset af de demografiske udfordringer.

Makroubalanceproceduren

Kommissionens varslingsrapport, der præsenterer en række økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer, bygger på 2014-værdier for de respektive lande og indikatorer.

Generelt viser varslingsrapporten, at der sker fremskridt i EU-landenes bestræbelser på at adressere de makroøkonomiske ubalancer, der blev identificeret i de foregående år. Udviklingen i flere af de tidligere identificerede ubalancer er dog fortsat bekymrende, samtidig med at der identificeres nye udfordringer. De fortsat høje private og offentlige gælds niveauer er en kilde til bekymring. Euroområdet har samlet set et voksende overskud på betalingsbalancen, som bl.a. afspejler en fortsat svag indlandsk efterspørgsel i euroområdet og lave investeringsniveauer.

18 lande udpeges i varslingsrapporten til en dybdegående analyse. Foruden de 16 lande der blev identificeret til at have ubalancer i landerapporterne i 2015 (Bulgarien, Frankrig, Kroatien, Italien, Portugal, Belgien, Tyskland, Ungarn, Irland, Nederlandene, Rumænien, Spanien, Slovenien, Finland, Sverige og Storbritannien), udpeges også Østrig og Estland til en dybdegående analyse.

Kommissionen bemærker om Danmark, at Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt vil udarbejde en dybdegående analyse af Danmark. Kommissionen vurderer således, at Danmark ikke er påvirket af ubalancer i makroubalanceprocedurens forstand. Dette er på linje med Kommissionens vurdering af Danmark i varslingsrapporten fra november 2014 som led i sidste års makroubalanceprocedure.

Landespecifikke anbefalinger for Danmark

Rådet vedtog den 14. juli 2015 et sæt landespecifikke anbefalinger, som anbefalede, at Danmark i 2015 og 2016 træffer foranstaltninger mhp. at:

1. Undgå en afvigelse fra den mellemfristede budgetmålsætning for i 2016.
2. Øge produktiviteten, navnlig i de dele af servicesektoren, der er rettet mod hjemmemarkedet, bl.a. detailsektoren og bygge- og anlægsbranchen. Lempe restriktionerne for placering af butikker og træffe yderligere foranstaltninger til at fjerne de resterende hindringer, der skyldes godkendelses- og autorisationsordningerne i bygge- og anlægsbranchen.

En detaljeret gennemgang af regeringens opfølgning på de landespecifikke anbefalinger for Danmark vil fremgå af regeringens nationale reformprogram for 2016, der forventes offentliggjort i april 2016.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet støtter generelt den økonomisk-politiske koordinering under det europæiske semester og makroudbalancesproceduren.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

Økonomiske konsekvenser

Det styrkede makroøkonomiske samarbejde og overvågning, som Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapport er en del af, vil kunne have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, i det omfang en sådan overvågning bidrager til at understøtte makroøkonomisk stabilitet og dermed holdbar vækst og beskæftigelse i medlemslandene.

Det europæiske semester ventes ikke i sig selv at have erhvervsøkonomiske konsekvenser, men sikringen af sunde og holdbare offentlige finanser ventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser på længere sigt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene har på ECOFIN den 15. januar 2016 støttet vækstundersøgelsen og dens hovedprioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer og finanspolitisk ansvarlighed.

EU-landene erklærede sig på ECOFIN den 15. januar generelt enige i Kommissionens overordnede analyse af tilpasningen af ubalancer i varslingsrapporten. EU-landene tog Kommissionens udpegning af 18 lande til dybdegående analyser til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt vækstundersøgelsens prioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer i EU-landene og ansvarlig finanspolitik.

Regeringen støtter, at EU-landene holder fast i en ambitiøs reform- og konsolideringsdagsorden.

Regeringen støtter også det fortsatte fokus på at fremme investeringer i EU. Regeringen finder generelt, at fremme af investeringer først og fremmest handler om at skabe sunde rammebetingelser for at mobilisere private investeringer.

Regeringen noterer sig, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en ny dybdegående analyse af Danmark under makroudbalanceproceduren og noterer sig Kommissionens vurdering af, at 18 lande oplever makroøkonomiske ubalancer.

Regeringen støtter og lægger vægt på en troværdig og konsistent implementering af reglerne i det økonomiske samarbejde, herunder makroudbalanceproceduren som led i det europæiske semester for 2016.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen om Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapport for det europæiske semester for 2016 er forelagt Folketingets Europaudvalg i skriftlig procedure den 4. december 2015. Samlenotat vedr. Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapport for det europæiske semester for 2015 er forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 9. december 2014 og 17. februar 2015.

5. Rådskonklusioner om det indre marked

1. Resumé

Det nederlandske EU-formandskab fremsatte 12. januar 2016 udkast til rådskonklusioner om EU's indre marked. Rådskonklusionerne forventes vedtaget på rådsmødet (konkurrenceevne) den 29. februar 2016 og følger op på Kommissionens strategi for det indre marked.

Rådskonklusionerne hilser Kommissionens strategi for det indre marked velkommen. Der fokuseres i konklusionerne på tre indsatsområder for et mere velfungerende marked. For det første skal iværksættelse, vækstvirksomheder og innovative virksomheder have bedre muligheder for at vokse gennem grænseoverskridende økonomisk aktivitet, især handel og investeringer. For det andet bør det uudnyttede potentiale i det indre marked for tjenesteydelser prioriteres. Endelig bør implementering, anvendelse og håndhævelse yderligere opgraderet og intensiveres.

Regeringen er generelt positiv i forhold til rådskonklusionerne.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Det nederlandske EU-formandskab fremsatte 12. januar 2016 udkast til rådskonklusioner om EU's indre marked. Rådskonklusionerne forventes vedtaget på rådsmødet (konkurrenceevne) den 29. februar 2016.

Rådskonklusionerne følger op på Kommissionens strategi for det indre marked, der blev lanceret i form af meddelelsen ”Opgradering af det indre marked: flere muligheder for borgerne og virksomhederne” (KOM (2015) 550) den 28. oktober 2015.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at give en overordnet retning til det videre arbejde med de konkrete initiativer i Kommissionens strategi for det indre marked.

I udkastet til rådskonklusioner hilses Kommissionens strategi for det indre marked velkommen. Det konstateres, at det indre marked udgør en hjørnesten for EU's konkurrenceevne og i forhold til vækst- og jobskabelsen i EU. Endvidere understreges behovet for at opdatere og færdiggøre det indre marked. Medlemsstaterne samt EU-institutionerne opfordres til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at indfri dette mål. Det understreges endvi-

dere, at alle forslag til regulering bør styrke EU's konkurrenceevne og derfor være fremtidssikrede, fremme innovation, og reducere den samlede lovgivningsmæssige byrde for virksomhederne.

Rådskonklusionerne er bygget op omkring 3 overordnede temaer:

1. Små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), iværksættere, vækstvirksomheder og innovative virksomheder.
2. Tjenesteydelser
3. Implementering, efterlevelse og håndhævelse

3.1 Små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), iværksættere, vækstvirksomheder og innovative virksomheder.

Rådskonklusionerne opfordrer til, at der hurtigst muligt gennemføres initiativer, som kan fremme iværksættere og unge vækstvirksomheders grænseoverskridende ekspansion og innovative kapacitet. Endvidere fremhæves det fortsatte behov for at lette adgange til finansiering og investeringer for små- og mellemstore virksomheders (SMV'er). Der udtrykkes derfor tilfredshed med målsætningen om at frigøre kapital rundt om i Europa.

Rådskonklusionerne imødeser Kommissionens kommende vejledning om, hvordan EU-reguleringen finder anvendelse på deleøkonomiske forretningsmodeller. Der udtrykkes endvidere tilfredshed med, at Kommissionen agter at udpege innovative markeder, hvor innovative lovgivningsmæssige fremgangsmåder kan afprøves. Derudover støttes Kommissionens ambition om at samle indre markeds-kontaktpunkterne i en fælles digital portal for at gøre det lettere for virksomheder og borgere at tilgå relevant information. I den forbindelse fremhæves behovet for at styrke og effektivisere de eksisterende kontaktpunkter og indre markedsværktøjer.

Endelig imødeser konklusionerne de annoncerede initiativer fra Kommissionen, der skal forenkle momsreglerne, og det understreges, at initiativerne bør føre til praktiske forenklinger for virksomheder og iværksættere.

3.2 Tjenesteydelser

Konklusionerne betoner potentialet i at fremme et reelt indre marked for tjenesteydelser, herunder udviklingen henimod, at varer og tjenesteydelser sælges integreret. Bl.a. indebærer salg af en vindmølle ofte servicering i forbindelse med vindmøllens drift. Endvidere støtter konklusionerne, at der fokuseres på byggeri og forretningstjenester såsom ingeniører, revisorer og arkitekter. Her opfordres Kommissionen til at fjerne hindringer for levering af tjenesteydelser gennem harmonisering og øget anvendelse af gensidig anerkendelse.

Det understreges ligeledes, at der er behov for, at Kommissionen fokuserer på at adressere barrierer relateret til nationale krav om bl.a. ejerskabsrestriktioner og selskabsform for at gøre det lettere for virksomheder at etablere sig i andre EU-lande.

Konklusionerne hilser forslaget om at introducere et servicepas velkomment. Det understreges, at servicepasset skal gøre det nemmere at eksportere tjenesteydelser på tværs af EU's grænser. Bl.a. ved at fjerne lovgivningsmæssige barrierer og fremme brugen af gensidig anerkendelse inden for byggeri og forretningstjenester.

Kommissionen opfordres endnu engang til at sikre en mere entydig fortolkning af proportionalitetsprincippet i forhold til krav og regler for levering af tjenesteydelser. Dertil velkommer konklusionerne Kommissionens forslag om hhv. anbefalinger til nationale reformer af lovregulerede erhverv og forpligtende proportionalitetsvurderinger, som medlemslandene skal anvende, når de vurderer behovet for lovregulerede erhverv. Kommissionen opfordres i den forbindelse til at sikre en effektiv opfølgning.

3.3 Implementering, anvendelse og håndhævelse

Rådskonklusionerne understreger behovet for, at medlemsstaterne såvel som Kommissionen bidrager til yderligere forbedringer af implementering, anvendelse og håndhævelse af EU's regler for det indre marked. Endvidere fremhæves behovet for at styrke SOLVIT's rolle, som det første skridt i håndhævelsen af EU-retten. Medlemsstaterne opfordres derfor til at tildele de nationale SOLVIT-centre tilstrækkeligt med ressourcer, så de er i stand til at udfylde denne rolle. Derudover opfordres Kommissionen bl.a. til at sikre en bedre opfølgning på uløste SOLVIT-sager og en større sammenhæng mellem SOLVIT og andre EU-klagemekanismer.

Rådskonklusionerne efterspørger en mere målrettet indsats for at øge konkurrenceevnen og investeringer i markederne for tjenesteydelser. I den forbindelse opfordres både Kommissionen og medlemsstaternes til at forpligte sig på at fjerne de nationale barrierer, der står i vejen for ændringer, der bl.a. kan forbedre EU's marked for tjenesteydelser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, da der er tale om rådskonklusioner.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der er tale om rådskonklusioner.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, idet der er tale om rådskonklusioner.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådskonklusionerne har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, men det vurderes, at et mere velfungerende indre marked i EU vil have positiv effekt på europæisk konkurrenceevne og derved bidrage til at skabe vækst og arbejdspladser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne medfører ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller andre konsekvenser.

8. Høring

Formandskabets udkast til rådskonklusioner er sendt i høring onsdag den 27. januar 2015 med frist for bidrag torsdag den 4. februar 2015.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv, Danske Maritime, Danmark Rederiforening, Dansk Industri (DI) og Forbrugerrådet Tænk.

Dansk Erhverv kan støtte hele udkastet, dog med den enkelte bemærkning at fast-tracking af lovgivningsprocesser ikke altid er i harmoni med bedre lovgivning.

Danske Maritime oplyser, at teksten indeholder meget godt, men at den med fordel kunne forbedres med tekst, der kan bruges som løftestang for løsning af konkrete problemer. Danske Maritime påpeger i den forbindelse et problem, som relaterer sig til Biocidforordningen. Problemet består ifølge Danske Maritime grundlæggende i, at godkendelse af visse biocidholdige produkter ikke nødvendigvis betyder, at produktet kan bringes i omsætning på hele det indre marked.

Danmarks Rederiforening støtter generelt en opgradering af det indre marked og er særligt positive i forhold til målsætningen om at styrke det indre marked og reducere barrierer inden for visse nøglesektorer.

Danmarks Rederiforening mener dog, at skibsfart bør adresseres som en servicesektor, hvis konkurrenceevne kan øges gennem en opgradering af det indre marked. I Kommissions meddelelse ”Opgradering af det indre marked: flere muligheder for borgerne og virksomhederne” adresseres vejgodstransport op til flere gange, mens skibsfart ikke nævnes i teksten.

Danmarks Rederiforening ønsker at rette opmærksomhed mod, at skibsfarten ikke – på samme måde som vejgodstransport – kan drage nytte af det indre marked, da gods mister deres Unionsstatus, når skibet sejler ud i internationalt farvand. Konsekvensen heraf er, at gods sejlet fra en europæisk havn til en anden europæisk havn skal igennem præcis de samme administrative procedurer, som gods fra et land uden for EU. Det er derfor yderst relevant, at skibsfart nævnes som en sektor, der bør være genstand for en opgradering af det indre marked.

Dansk Industri kan overordnet tilslutte sig den forslåede tekst. DI har dog flere mindre områder, hvor de mener, at teksten kan blive mere præcis for at dække de reelle problemstillinger.

Overordnet set har DI følgende kommentarer:

DI er klar over, at fokus på MMV’er er i politisk høj kurs, men det bør understreges, at MMV’erne er afhængige af efterspørgslen hos de store virksomheder, der køber deres produkter og services. Det indre marked skal derfor virke for alle virksomheder (også de store).

DI mener derudover, at det indre marked skal gøre Europa til en åben økonomi, da virksomheder i dag indgår i globale værdikæder, der hænger sammen med virksomheder og deres efterspørgsel på et globalt marked. Dette kunne måske fremhæves i konklusionerne. Koblingen mellem DSM og IM-strategien kan gøre mere klar. Services er typisk nemmere at digitalisere og dermed hurtigt at afsætte på tværs af landegrænser end fysiske produkter. Digitalisering kan derfor være en måde hvorpå vi styrker det indre marked for services ved helt at omgå alle de mange besværlige nationale regler, der er i dag for services (på området for rådgivning, software, telemedicin, cloud computing).

Herudover mener DI, at det kommende europæiske virksomhedsforum måske kunne blive omtalt eksplicit som en måde, hvorpå vi løbende kan forbedre det indre marked (på alle fronter).

DI har følgende specifikke kommentarer

Vedr. Punkterne 5 til 9 om SMEs, start-ups, scale-ups and innovative businesses

I strategien er der medtaget et punkt, der hedder adgang til finansiering, hvilket lader til at være udgået fuldstændigt fra Rådets konklusion. DI foreslår derfor, at dette adresseres i rådskonklusionerne.

Vedr. punkt 9 om VAT simplification

Kommissionen har fokuseret på SMEs i strategien, men det bør betones, at de administrative byrder omkring moms gælder for alle virksomheder.

Vedr. pkt. 11 om services passport

Overordnet er DI enig i det anførte, men det er vigtigt, at servicepasset ikke fører til flere administrative byrder for virksomhederne, hvilket man kunne understrege ved at formulere pkt. 11, anden sætning så det understreges, at det servicepasset ikke må føre til flere administrative byrder.

Vedr. notifikationsprocedure for servicedirektivet

DI savner en konklusion, som støtter IM-strategiens forslag om at ”reformere” servicedirektivets notifikationsprocedure, jf. strategiens pkt. 4.2 i strategien. DI ser gerne, at man i rådskonklusionerne byder dette initiativ velkommen.

Vedr. pkt. 15 om SOLVIT

Under punktet iii nævnes ’transparent procedure’. DI er enig i, at der skal lægges vægt på ’transparency’. Det bør dog fremgå endnu tydeligere, at denne gennemsigtighed også bør gælde sådan, at interessenter kan få bedre adgang til (anonymiserede) afgørelser. Det kunne tjene som en base for bedre forståelse for muligheder og barrierer i det indre marked.

Vedr. pkt. 16 om indhold I European Semester

DI mener, at der generelt set i tekstforslaget ikke er lagt så stor vægt på produktområdet, selv om det stadig er et område, der mødes af mange barrierer, og Kommissionen netop derfor også i sin strategi har lagt vægt på initiativer omkring gensidig anerkendelse.

Forbrugerrådet Tænk bemærker overordnet, at de kan støtte, at det indre marked fuldføres, og at der fokuseres på borgernes og forbrugernes muligheder i forbindelse hermed.

Vedr. punkt 3 påpeger Forbrugerrådet Tænk, at det er vigtigt, at det nøje drøftes, om der skal tilstræbes en nærmere harmonisering eller om gensidig anerkendelse skal anvendes. I forbindelse med det anførte om at mindske administrative byrder for erhvervslivet, mener Forbrugerrådet

Tænk, at de naturligvis er enige i, at erhvervslivet ikke skal påføres unødige administrative byrder, men påpeger samtidig, at forbrugerlovgivning undertiden registreres som administrative byrder, hvilket naturligvis ikke er rimeligt i forbindelse med en opgradering af det indre marked, som netop også skal tilgodese borgernes interesser.

Vedr. punkt 4, III er Forbrugerrådet Tænk enig i, at det er vigtigt at satse på implementering og håndhævelse, da dårlig implementering og manglende håndhævelse har skabt problemer for konkurrencen, hvilket har været et problem for at forbrugerne har fået fordele i forbindelse med markedet.

Vedr. punkt 5 støtter Forbrugerrådet Tænk, at der satses på at fremme den kollaborative økonomi og at stakeholders involveres i beslutningsprocessen.

Forbrugerrådet Tænk minder i forbindelse med, at SMEs særligt fremhæves, om, at mere end 95 % af det europæiske erhvervsliv er dækket under dette begreb, og at det derfor nøje bør overvejes, om og hvornår der gives særlige bestemmelser for denne kategori, der næsten udgør det samlede erhvervsliv.

Forbrugerrådet Tænk er enig i, at tjenesteydelser både som tilknyttet varer og som særegne ydelser har været overset i etableringen af det indre marked, og at det er vigtigt også at fremme konkurrencen på dette område.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning i Rådet til den videre udvikling af det indre marked som beskrevet i rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for rådskonklusionerne.

Regeringen kan bakke op om rådskonklusionerne.

De overordnede linjer i rådskonklusionerne ligger i naturlig forlængelse af den hidtidige danske indsats for at fremme den frie udveksling af varer og tjenesteydelser i det indre marked.

Regeringen hilser Kommissionens strategi for det indre marked velkommen og støtter Kommissionens ambition om at skabe et mere velfungerende indre marked til gavn for forbrugere og virksomheder.

Regeringen mener, at det indre marked bør kendetegnes ved åbenhed over for innovative løsninger og konkurrence. Der skal således være fokus på at udvikle løsninger og forslag, som kan lette virksomhedernes administrative byrder. Endvidere skal det sikres, at europæiske virksomheder konkurrerer på lige vilkår.

Regeringen støtter Kommissionens målsætning om, at virksomheder skal have bedre vækstmuligheder på det indre marked. Regeringen arbejder derfor for en ambitiøs indsats for bedre regulering og regelforenkling for alle virksomheder i EU.

Regeringen ser gerne, at Kommissionen fokuserer på vækstpotentialet i deleøkonomi og arbejder for bedre rammevilkår, der muliggør udvikling af nye deleøkonomiske forretningsmodeller i EU. Regeringen er derfor positivt indstillet over for Kommissionens forslag om vejledning til, hvordan eksisterende EU-regler finder anvendelse på deleøkonomiske forretningsmodeller. Regeringen ser også gerne, at der eksempelvis udpeges et kontaktpunkt i hvert medlemsland, som kan være med til at afklare spørgsmål om gældende regler på området.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at samle indre markeds kontaktpunkterne på én samlet portal, som gør det lettere for virksomheder og borgere at tilgå relevant information. Regeringen lægger vægt på, at portalen bliver brugervenlig og gør brug af eksisterende information om fx nationale krav.

Regeringen støtter målsætningen om at forbedre adgangen til finansiering og investeringer for iværksættere og SMV'er, så flere nystartede virksomheder bliver til vækstvirksomheder i det indre marked.

For at understøtte et velfungerende indre marked, hvor der i stigende grad sker en sammensmeltning af varer og tjenesteydelser, støtter regeringen, at der fokuseres på de servicesektorer, herunder byggeri og forretnings-tjenester, der særligt knytter sig til salg af produkter med henblik på at fjerne uberettigede hindringer for levering af tjenesteydelser.

I forlængelse heraf arbejder regeringen for, at Kommissionen gør mere for at gøre det lettere at gribe ind overfor nye uhensigtsmæssige nationale særregler, før de træder i kraft. Regeringen arbejder således for at styrke gennemsigtighed for interessenter samt introducere krav om at notificere nye særregler i udkastform og vurdere proportionalitet - dvs. nationale myndigheder forpligtes til at dokumentere over for Kommissionen, hvorfor der er et behov for nationale særkrav i netop deres medlemslande.

Fra dansk side kan regeringen støtte at forbedre brugen af gensidig anerkendelse inden for tjenesteydelser, herunder ved at fastsætte de procedurer nationale myndigheder skal respektere, når de anvender princippet om gensidig anerkendelse inden for servicedirektivet. For så vidt angår forslaget om øget harmonisering er det regeringens holdning, at man vil tage stilling fra sag til sag.

Regeringen er positivt indstillet over for Kommissionens forslag om at oprette et servicepas i det omfang, at det kan gøre det nemmere at eksportere serviceydelser på tværs af EU's grænser inden for de gældende regler. Det er en dansk prioritet, at der sikres en god implementering i dialog med virksomhederne fx i forhold til digitale løsninger og behov, så man skaber en reel lettelse for virksomhederne.

Regeringen støtter hensigten om at styrke SOLVIT, herunder en mere aktiv rolle for Kommissionen i SOLVIT-samarbejdet og en bedre sammenhæng mellem SOLVIT og EU's øvrige klagemekanismer, så disse udgør et samlet klagesystem.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.